БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 54 (8276) | 1957 оной мартын 5, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Коммунизм байгуулгын хэрэгтэ үнэн сэхэ байһанай толотомо гэршэ

Дэлхэй дээрэхи эгээн демократическа засаг түрэ, агуу ехэ эрхэ сүлөө манай Совет орон дотор мандуулагдажа, хэтын хэтэдэ батадхагдан Конституци соомнай бэшэгдэнхэй. Энэнэй үндэһөөр Россин Федерациин, тэрэ тоодо Бурят-Монголой АССР-эй, бүхы гражданинууд һунгаха ба һунгагдаха эрхээ эдлэжэ, мартын 3-да хизаарнуудай, областьнуудай, городуудай, аймагуудай, сомонуудай, сельскэ, поселково Соведүүдэй депутадуудые һунгаа.

Манай республикын һунгагшад бүгэдэниитээрээ дуугаа үгэлгэдэ хабаадаха бүрин эрхээ бэелүүлэн, хүндэтэ уялгаяа омогорхолтойгоор дүүргэбэ. Арад зоной айхабтар шударгы, хүхюун байһаниинь иимэ баримтануудһаа эли тодоор харагдана гэбэл: һунгуулиин бүхы участогуудта үдэрэй 12 час болотор һунгагшадай гол олонхинь дуугаа үгэжэ дүүргэһэн байгаа. Хамагһаа түрүүн участогтаа ошожо, зондоо хүндэтэй, засагтаа һайшаалтай болоһон эрхим нүхэдтэ дуугаа үгэхые үбгэншье, залуушье һунгагшад барандаа эрмэлзэһэн байна. Тиигэхэнь тон ойлгосотой. Ажал хэрэгээрээ алдаршан, шадамар бэрхээрээ шалгарһан хүнүүдые ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгахадаа, Эхэ оронойнгоо үшөө түргэнөөр, бүри хүсэтэйгөөр хүгжэн мандахын түлөө, коммунизмын агуу ехэ хэрэгэй түлөө дуугаа үгэхэмнай гэһэи үнэн зүрхэнэй үгэнүүд хэлэгдээ.

Жэшээлхэдэ, Улан-Удын ПВЗ-гэй булад шудхадаг цехтэ ажаллажа байһанаа нёдондо жэл пенсидэ гараһан Будажап Улзунаевич Пошанов бюллетеньнүүдые абажа урна худар табяад:

—Гүрэнэй пенси тухай Хуулиин гараһанһаа хойшо үндэр наһатайшуул бидэнэй ажабайдал бүришье һайн болоо. Үнинэй хүдэлмэришэдтэ иимэ ехэ туһаламжа үзүүлжэ, халуун анхарал хандуулжа байдаг Парти, Правительстводаа баяр баясхалан хүргэнэб,—гээ.

Будажап Улзунаевич энэ заводой баригдажа эхилхэһээ хойшо таһалгаряагүй ажаллан, Бурят-Монголойнгоо гигантые бодхоолсоһон хүнүүдэй нэгэ юм.

Хэжэнгын аймагай эрхим хонишон Цырма Ямпилова Эдэрмэг нютагтахи һунгуулиин участогта бултанһаа түрүүлэн ерэжэ дуугаа үгөөд, иигэжэ хэлэбэ:

—Урдын бага яһатанда үргэн ехэ эрхэ сүлөө олгоһонойнь түлөө Коммунистическэ партида, Совет засагта үнэн зүрхэнэйнгөө үгэнүүдые зорюулнаб. Мүнөө иимэ баян байдалтай, зол жаргалтай болоод, арадайнгаа эрхим хүбүүд, басагадые гүрэнэй засагай органуудта һунгажа байхадаа, ажабайдалаа бүри һайн һайхан болгохын түлөө—коммунизмын түлөө дуугаа үгэнэбди.

Яруунын аймагай 100 наһатай һунгагша Мария Алексеевна Андриевская (һунгуулиин № 19 Витимэй участок) үглөөнэй 6 часта түрүүшын бюллетень абаад:

—Минии һунгаһан депутадууд ажалшадай аша туһада алба хэжэ, нам шэнгеэр 100 наһа наһалан, олоной туһада оролдог лэ!—гэжэ юрөөбэ.

Хориин аймагтахи № 13 участогта түрүүшынхеэ һунгаха гэжэ ерэһэн эгээн залуу һунгагша, Хориин дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Владимир Цыбжитов бюллетеньнүүдые урна худар табиха зуураа:

—Залуушуулай зол жаргалай түлөө, алдарта партиингаа аша түгэс политикын түлөө дуугаа үгэбэб. Совет ороной Үндэһэн хууляар батадхагдаһан агуу ехэ эрхэнүүдэй нэгые—һунгаха эрхээ анха түрүүн эдлэжэ байһандаа баяртайб,—гэбэ.

Улад зоной иимэ һайн эмхидэлтэй, ехэ эдэбхитэй байһан, һайн һайхан юрөөлнүүдэй, һанамжа захьянуудай хэлэгдэһэн уг шалтагаан ойлгосотой юм. Юуб гэхэдэ, шэн зоригто ажалаараа арад зондо хүндэтэй, найдабаритай болоод, коммунизм байгуулгын хараа шугамые бэелүүлжэ шадаха байһанаа бодото дээрээ гэршэлэн харуулһан эрхим хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигентнэрые—үнэн сэхэ хүбүүд, басагадаа нютагай Соведүүдэй депутадууд болгон һунгаа бшуу.

Эдэнэрнай Коммунистическэ парти арад зон хоёрой хоорондохи нягта холбоо барисаанай һүлдэ тэмдэг болохо коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй бата нэгэдэлэй үмэнэһөө дэбжүүлэгдэжэ, һунгагдаһан хүнүүд мүн.

Эдэнэр нютагай Соведүүдэй хүдэлмэрийе КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр бүхы талаарнь һайжаруулжа, арад зонтой холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ, тэдэнэй эрилтэнүүдые хангаха хэмжээ абаха, ажалшадай табиһан асуудалнуудые гүрэнэй, ниитын организацинуудаар, эмхи зургаануудаар дамжуулан шиидхэхэ уялгатай.

Зоной баяр

КЯХТА (Телефоноор абтаба). Үүр үшөө сайгаадүй, хэды эртэ байһаншье, Кяхта городойхид үйлсэдөө гаранхай, яаралтайгаар һунгуулиин участогууд тээшэ һубарилдана.

Кяхтын педучилищиин байшан гайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Эндэ һунгуулиин нэгэдэхи участок. Үшөө 6 час болоодүйдэ һунгагшад олоороо сугларанхай байба. Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Емельян Иванович Караваев һунгагшадые халуунаар амаршалаад, өөһэдынгөө нангин уялга бэелүүлхыень уряалба. Сагаан, хүхэ бюллетеньнүүдые эгээн түрүүлэн 72 наһатай үбгэн Георгий Георгиевич Покидаев, 68 наһатай Брылкова Екатерина Прокопьевна гэгшэд абаба. Тэдэ бюллетеньнүүд дээрэнь аймагай Соведэй депутадта кандидадууд болоһон нүхэд Модогоевой, Серебряковой, Метеляевагай, Агафоновой, Кяхта городой Соведэй депутадта кандидадууд Шишмарев, Прокопьев, Васильева гэгшэдэй нэрэнүүд бэшээтэй.

—Кандидадууднай депутадууд болоод байхадаа найдабарииемнай нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулха бэзэ. Гүрэн түрэеэ хүтэлэгшэдые һунгажа байһандаа омогорхонобди,—гэжэ Покидаев үбгэн мэдүүлбэ. Удаань хүүгэдэй гэрэй хүдэлмэришэ нүхэр В. Ф. Машинская, И. Д. Игумнов бүлэтэеэ дуугаа үгөөд гарана. Уданшьегүй городой ажалшад булта дaa һунгаба.

Аймагай колхозуудта, Погранична МТС-тэ, Сүхын арһанай заводто һунгалта ехэ эмхитэйгээр үнгэрөө.

Д. Болхоев.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ

ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй баярай Пленумдэ хабаадагшадһаа

Комсомолдо Ленинэй орден барюулагдаһан энэ баяр баясхаланта үдэр түрэл Коммунистическэ партидаа, Советскэ Правительстводаа комсомолшуудай, бүхы советскэ залуушуулай зүгһөө халуун баясхалан хүргөөд, тэдэнии үнэн зүрхэнһөө гүн ехээр хүндэлжэ байһанаа элишэлэн мэдүүлнэбди.

Парти, Правительствын гаргаһан бүхы уряануудые комсомол, манай бүхы залуушуул саашадаашье хүсэ шадалаа эршэдүүлэн, дэмжэдэг байха гэжэ Парти, Правительствоя найдуулнабди. Партиин хүсэлһөө, тэрэнэй найдалгаһаа үнэтэй нангин ондоо ямаршье юумэн бидэнэр комсомолшуудта, советскэ хүбүүд, басагадта үгы юм.

Ехэ һайндэрэй—Агуу ехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн ойртожо байһан үедэ комсомол шагнагдаба. 40 жэлэй туршада манай Эхэ орон гайхамшагта зам гаталжа, хүсэн түгэс социалистическэ гүрэн болоо. Советскэ арадай түүхэтэ удхашанартай бүхы ажал хүдэлмэринүүдтэ Ленинскэ комсомол эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна. Коммунистическэ парти комсомолые энэрхы сэдьхэлтэйгээр үргэн хүмүүжүүлжэ, залуу наһанай эршэ хүсые дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй социалистическэ общество байгуулха хэрэгтэ анхаралтайгаар шэглүүлдэг байгаа. Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй, зол жаргалайнь түлөө тэмсэхэдээ, үсэд шангаар ажаллахадаа Ленинскэ комсомол Коммунистическэ партидаа үнэн шударгы, тэрэнэй ямаршье даалгабарииень дүүргэхээр бэлэн байхаар хүмүүжүүлэгдэһэн байна. Комсомол хододоо Партяа дэмжэн, хойноһоонь дагажа, тэрэнэй үнэн сэхэ, найдамтай туһалагшань байгаа. Партиин ямаршье даалгабари үгөө һаань, комсомол хэзээшье дүүргэхээр бэлэн байдаг!

Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглахаяа ошохыень комсомолшууд, залуушуулые Коммунистическэ парти уряалаа. Омог залуу хүбүүд, басагад партиин уряалые халуунаар дэмжээ.

Сибириин, Алас Дурна зүгэй, Аяар Хойто зүгэй хизаарлашагүй ехэ байгаалиин баялигые ашаглажа, шэнэ завод, түмэр зам, хүсэн түгэс электростанцинуудые тэндэ байгуулха, Донбасста улам ехээр нүүрһэ малтан абадаг болохо гэһэн асари ехэ зорилго Коммунистическэ парти табяа юм. Тиихэдэнь комсомолой эшелонууд хойно хойноһоо һубарин замдаа дахин мордоо һэн. Тон богонихон болзор соо ороной зүүн, хойто нютагуудта, мүн Донбасста 200 мянга гаран залуу патриодууд ошоһон байна. Удааншье болонгүй Сибириин бүтүү бүглүү ой тайгада, үргэлжэ саһаар хушагдаһан Хойто зүгтэ шэнэ заводууд бодхоогдожо, Сибириин уһа элбэгтэй гүнзэгы мүрэнүүд дээрэ хүсэн түгэс гидроэлектростанцинуудай галнууд яларха. Донбасста 36 шэнэ комсомольско шахтанууд нүүрһэ малтан абадаг болохо. Залуу патриодууд түмэр бетоной түхеэрэлгын завод байгуулна, жэмэстэ садуудые тарина, мал ажалай фермэнүүдые шефтээ абана, Голодная степь гэдэгые үрэжэлтэй һайхан нютаг болгохо хэрэгтэ туһална. Мүнөө үедэ залуу үетэнэй хэжэ байһан патриотическа ажал хэрэгые тооложо барашагүй.

Хаана бэрхэтэй шанга байдалтайб, хаана хүсэн дуталданаб, тэндэл комсомолшууд, залуушуул ошожо хүдэлдэг. Тиимэл хадаа бидэнэр комсомолшууд, тиимэл хадаа бидэнэр ленинецүүд гэһэн алдарта нэрээр нэрлүүлэгдэнэбди! Бүтэн тунга газарые элдүүрилхэдээ, зургаадахи табанжэлэй шэнэ барилганууд дээрэ хүдэлжэ, бэрхэшээлнүүдые гаталан дабахадаа бидэнэр улам хатуужажа, хүсэл зоригнай жагсан бэхижэжэ, коммунистическэ ушар ёһо улам һайнаар мэдэхэ болонобди. Эдэ бүхы ажал хэрэгүүдтэ хабаадахадаа, манай залуушуул партидаа, өөрынгөө арадта үнэн шударгыгаар, шэн габьяатайгаар хүдэлмэрилдэг.

Ленинэй орденоор комсомолые шагналга—ВЛКСМ-эй ажал-ябуулгые үндэрөөр сэгнэһэн, бүхы арадай үмэнэ тэрэнэй габьяатай байһыень мэдэрһэн ушар гээшэ. Гэхэтэй хамта, энэ хадаа эршэ хүсэеэ бадаруулан, баатарлиг шэнэ хэрэгүүдые үүсхэхыемнай Партиимнай, Арадаймнай үгэһэн захяа заабари мүн. Манай ажал хүдэлмэридэ олон дутагдалнууд бии гэжэ бидэнэр мэдэдэгбди. Бүхы хүсэеэ гарган, эдэ дутагдалнуудые усадхахын түлөө оролдонобди. Ерээдүй сагта улам һайхан байдалтай болохын түлөө бүхы советскэ хүнүүд хүсэеэ нэгэдүүлэн хүдэлжэ байна гэжэ комсомолшууд мэдэдэг. Нүүрһэ болон нефть улам ехээр абтаа һаань, шэрэм болон булад ехээр хайлуулагдаа һаань, улам ехэ ургаса хураагдажа, һүн ехээр һаагдаа һаань, манай нангин зорилго —коммунизм улам ойртохо байна. Энэ нангин зорилгодоо хүрэхэ замыемнай манай Коммунистическэ парти заана.

Партиин агуу ехэ хэрэгые үнэн зүб хэрэг гээшэ гэжэ бидэнэр үнэн зүрхэнһөө этигэдэгбди. Саашадаашье шэн габьяата ажалаараа Арадайнгаа нэрэ солые алдаршуулжа, социалистическэ Эсэгэ ороноо улам хүсэтэй болгохын түлөө оролдохобди гэжэ үгэеэ үгэнэбди. Ямаршье ажал хүдэлмэридэ Залуушуулай коммунистическэ союз гол хүсэниинь байха, бүхы хэрэгүүдтэ комсомол үүсхэл хэшээл гаргаха ёһотой гэһэн агуу ехэ Ленинэй захяае бидэнэр хододоо һанажа ябахабди.

Комсомолшуудта, бүхы советскэ хүбүүд басагадта үндэр дээдэ шан олгоһонойнь түлөө түрэл Коммунистическэ партяа тойрон бүри нягтаар жагсажа, коммунизмын хэрэгэй илан мандахын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр оролдохобди гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК-гэй баярай Пленум Коммунистическэ партиие, советскэ арадые найдуулна.

Хүсэн түгэс Советскэ Союз мандаха болтогой!

Түрэл Советскэ Правительствомнай мандаг!

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти, тэрэнэй дайшалхы штаб—Ленинскэ Центральна Комитет мандаха болтогой!

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй баярай пленум дээрэ Ленинэй орден комсомолдо барюулагдаба

Табадахи орденоор—Ленинэй орденоор комсомолые шагнаһан тухай мэдээсэлые манай ороной залуушуул айхабтар ехэ урма баяртайгаар угтажа, Коммунистическэ партидаа, Советскэ правительстводаа тон ехэ баясхалан хүргэжэ байна.

Мартын 1-дэ Кремлиин Ехэ Ордон соо ВЛКСМ-эй ЦК-гэй баярай пленум болоо. Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзда тус пленум дээрэ Ленинэй орден барюулагдаа.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй гэшүүд, республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай, Советскэ Армиин комсомольско организацинуудай түлөөлэгшэд, шэнэ газар элдүүрилэн ашаглахадаа шалгарһан комсомол, залуушуулай һаяхан дүүрэһэн Бүхэсоюзна следой делегадууд, Москвагай комсомолой эдэбхитэд—советскэ залуушуулай эрхим һайн түлөөлэгшэд зал соо байгаа. Мүн урдань комсомол ябаһан, мүнөө партийна, гүрэнэй, советскэ хүдэлмэридэ гү, али ажахы дээрэ хүдэлмэрилдэг хүнүүд байлсаа.

Ахадүү оронуудай—Хитадай, Болгариин, Чехословакиин, Румыниин, Венгриин, Польшын, Корейскэ Арадай Демократическа Республикын, Германска Демократическа Республикын залуушуулай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн залуушуулай болон студентнэрэй Бүхэдэлхэйн VI фестивалиин Уласхоорондын бэлэдхэлэй комитедэй түлөөлэгшэд айлшадай дунда һуулсаа.

Нүхэд Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Г. К. Жуков, Л. И. Брежнев, Д. Т. Шепилов, Н. И. Беляев, П. Н. Поспелов гэгшэд президиумдэ ерэжэ һууна. Коммунистическэ партиин болон Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдые залуушуул нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Тиигээд ВЛКСМ-эй туг зал соо оруулагдана. Тэндэ байһан бүхы зон нэгэ хүн шэнгеэр һууриһаа бодоно.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Президиум хүндэлэлэй президиумдэ нэрьемэ альга ташалган доро һунгагдаба.

Социализм байгуулха хэрэгтэ комсомол, советскэ залуушуулай ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, шэнэ газар элдүүрилэн ашаглахын тулада шэн габьяатайгаар, аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзые Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь М. П. Георгадзе уншаба.

ВЛКСМ-эй делегаци—ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь А. Н. Шелепин, Кустанайн областиин Джаркульска МТС-эй комсомолшууд-залуушуулай тракторна бригадын бригадир Социалистическэ Ажалай Герой И. Рудской, Донбассай «Красноармейскуголь» трестын Димитровэй нэрэмжэтэ шахтын нүүрһэнэй комбайнын машинист, суута шахтер А. Кулик, Чкаловска областиин «Тобольский» совхозой агрсном М. Дашкова, Кузнецкэ металлургическа комбинадай комсомолшууд-залуушуулай 9-дэхи мартеновскэ пеэшэнэй булад хайлуулагша А. Анисимов, Рига городой 3-дахи дунда һургуулиин ахалагша пионервожата С. Бругане, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент С. Мергелян, Москвагай сэрэгэй округой отделениин командир сержант А. Ларин, Минскын хоёрдохи ремесленнэ һургуулиин һурагша В. Нитиевская, Ленинградай 217-дохи дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Т. Ливанова, Москвагай университедэй студенткэ Т. Самойленко гэгшэд туг баряад, президиумэй һуухан столой хажууда ерэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов энэ делегацида Ленинэй орден барюулна. ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь А. Н. Шелепин правительствын үндэр дээдэ шангые тугтаа хадхажа торгобо. Нэрьемэ альга ташалган боложо, Кремлиин Ехэ Ордоной хананууд энэ үедэ доһолжо, манай бүхы залуушуул—партиин уряагаар ямаршье илалта туйлахаар бэлэн, эрэлхэг зоригтой бүхы залуушуул эндэ байлсажа, Пленумдэ хабаадагшадтай хамтаран альгаа ташажа байһан шэнгеэр үзэгдэнэ.

Удаань СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов ехэ үгэ хэлээ. Нүхэр Ворошиловые залуушуул нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан байна.

Үндэр дээдэ шан олгоһонойнь түлөө Советскэ правительстводa, мүн Коммунистическэ партида шэнэ газар элдүүрилэгшэдэй, хүдөөгэй бүхы залуушуулай зүгһөө Социалистическэ Ажалай Герой И. Рудской баясхалан хүргэбэ. Манай ороной хүдэлмэришэн ангиин залуу үетэн Коммунистическэ партиин үнэн сэхэ туһалагша—комсомолые Ленинэй орденоор шагнаба гэжэ дуулахадаа, айхабтар ехээр баярлаа гэжэ хүдэлмэридөө алдаршаһан суута шахтер А. Кулик хэлээ. Мүн Братска ГЭС-эй барилгын комсомолшууд-залуушуулай бригадын бригадир Г. Кайгородцев, Москвагай университедэй студенткэ Т. Самойленко, ремесленнэ һургуулиин һурагша В. Нитиевская, сержант А. Ларин гэгшэд сэдьхэл доһолгомо халуун үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Удаань социализм байгуулха, мүн шэнэ газар амжалтатайгаар ашаглаха хэрэгтэ комсомолой, манай бүхы залуушуулай гаргаһан габьяаень үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө ВЛКСМ-эй 18 миллион гэшүүдэй зүгһөө, мүн баярай пленумдэ хабаадагшадай зүгһөө ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь А. Н. Шелепин Коммунистическэ партида болон Советскэ правительстводa халуун баясхалан хүргэбэ. Мүн комсомолшууд болон залуушуул тухай һайн һайхан үгэнүүдые хэлэһэнэйнь түлөө нүхэр К. Е. Ворошиловта тэрэ баясхалан хүргөө.

Коммунизм байгуулха гэһэн эли тодо, агуу ехэ зорилго советскэ залуушуулай үмэнэ Коммунистическэ парти табяа юм гэжэ нүхэр Шелепин хэлэнэ. Манай залуушуул иимэ агуу ехэ зорилгын түлөө оролдохо зол жаргалтай байнал. Советскэ арадай түүхэтэ удхашанартай бүхы ажал хэрэгүүдтэ советскэ залуушуул эдэбхитэйгээр хабаададаг. Эхэ ороноймнай байдалай ерээдүй сагта улам һайжархада, коммунизмын илахада манай бүхы һайн һайхан хүсэл зорилгомнай бэелүүлэгдэхэ юм гэжэ советскэ залуушуул ойлгодог. Социалистическэ Эхэ оронойнгоо аша туһада, коммунизмын хэрэгэй түлөө үнэн сэхээр хүдэлмэрилхэ, партиин уряал бүхэниие хамагһаа түрүүн дэмжэхэ гээшэ комсомолой заншал болонхой. Комсомолые Ленинэй орденоор шагнахадаа, тэрэнэй ажал-ябуулгые үндэрөөр сэгнэжэ, габьяатай байһыень гансал мэдэрээ бэшэ. Иимэ шан барюулхадаа дайшалхы шэнэ хэрэгүүдые эрхилжэ, улам урагшаа дабшагты гэжэ парти болон арадай захиба гээшэ. Парти, правительствын даалгабаринуудые эдэбхитэйгээр бэелүүлхын түлөө үдэр бүхэндэ үсэд шангаар ажаллажа, эрдэм наука, техникэ, культура шудалан үзэхэ хэрэгтэ комсомол саашадаашье залуушуулые элсүүлхэ ёһотой.

Ленинскэ комсомол Коммунистическэ партиие тойрон улам нягтаар жагсажа, тэрэнэй политикыень дэмжэн, үгэһэн даалгабари бүхэниинь нэрэтэй түрэтэйгөөр саашадаашье дүүргэдэг байха гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Шелепин мэдүүлбэ.

Заседаниин боложо байхада, ВЛКСМ-эй тугай хажууда 10 минута болоод лэ хүндэлэлэй харуул һэлгэгдэжэ байгаа. Залуу хүдэлмэришэд болон колхознигууд, Советскэ Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэд, студентнэр, спортсменүүд, һурагшад, комсомольско хүдэлмэрилэгшэд тугай хажууда удаа дараалан ёһолон зогсобо.

Москвагай пионернүүдэй делегаци Советскэ Союзай эдир пионернүүдэй зүгһөө Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзые амаршалаа. Энэ уулзалган нүхэдэй ёһоной, хани халуун оршон байдалда үнгэрөө. Парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэ, президиумэй гэшүүдтэ эдир пионернүүд баглаа сэсэгүүдые барюулба.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй баярай пленумдэ хабаадагшад СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэгые урма баяртайгаар, нэгэн дуугаар баталан абаһан байна.

Партиин гимн «Интернационал» гүйсэдхэгдэжэ, сэдьхэл доһолгомо, хэзээшье мартагдашагүй залуушуулай энэ суглаан дүүрэбэ.

(ТАСС).

Нютагай Соведүүдэй депутадуудые һунгаһан үдэр—мартын 3-да.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын городой һунгуулиин № 2 участогта.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АЖАЛШАД ЭРХИМ ХҮБҮҮД, БАСАГАДАА НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДТЭ НЭГЭН ДУУГААР ҺУНГАБА

* Нэгэ бүлын баяр *

Мартын 2-ой һүни Дересэй бүлэ ажабайдалайнгаа жаргалтай, хүхюутэй болоһон тухай, ажал хүдэлмэри тухайгаа, түрэлхид тухайгаа согтой, зугаатайгаар хөөрэлдэжэ хоноо. Үглөөнэй 5 часта Дересэй бүлынхид бултадаа 7-дохи һунгуулиин участогто ошожо, ажалай солото түрүүшүүлые нютагай Соведтэ депутадаар һунгаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Дересэй бүлынхид һунгуулиин бюллетень абажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

Эхэ оронойнгоо һалбаран мандахын түлөө

—Хэмнай эгээн түрүүлэн һунгуулиин участогто ерэжэ, эрхим түрүү хүбүүд, басагадайнгаа түлөө, Эхэ һайхан совет оронойнгоо һалбаран мандахын түлөө дуугаа үгэхэнь ааб?—гэһэн бодол хүн бүхэнэй досоо түрэнэ. Солбон хүхюун, зориг түгэлдэр залуушуулһаа эхилээд, һахал сагаан бабайнар, һаншаг буурал эмээгэйнэр хүрэтэрөө хэншье хожомдохо дурагүй.

Үүрэй толоной үзэсхэлэн һайхан элшэеэ һуларуулхаяа һанаалаашьегүй байхада, үнэгэнэй харанхын түлэг дунда, үргэн дэлгэр Хэжэнгэ нютагай айл бүхэндэ гэрэл носонхой.

— Ягаашье һайхам даа, ямар ехэ жаргал бэ!—гэһээр эмгэн эһы ашатаяа, бэри, хүбүүн, басагатаяа бултадаа һунгуулиин участогто ерэбэ.

—Орохыетнай уринабди!—гэһэн гаршаг үүдэн дээрэ гэрэлтэнэ. Орон гэһээ—хүн зон тулама. Уданшьегүй үүдэн нээгдэжэ, хүнүүд һубарилдаһаар ороно. Бюллетень абажа, кабинада орожо гараад, урна тээшэ ошоходонь, Ленин багшын жабхаланта дүрэ зоной урдаһаа угтана.

Һунгагшадай нэгэн «багша Ленинэй бадаруулһан баярта жаргалта байдалаа магтанаб, хүхюун дэлгэр коммунизмын түлөө» гэжэ хэлээд, бюллетенеэ урна руу табиба.

Энэ мэтээр Хэжэнгын аймагай участок бүридэ һунгалта эхилбэ.

—Алло! Алло! Алло! Дээдэ Хэжэнгын 18-дахи участогһаа хэлэнэб,—гэжэ участогай комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Намсараев телефоноор мэдээсэнэ.—Һунгалтын эхилхын урда тээ хүн зон угаа олон байгаа. Үглөөнэй 6 часта эгээн түрүүлэн Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагша Гармажап Сультимов, тэрэнэй эхэнэр Сынжима Сультимова, 60 наһатай Жамнин Батуев болон бусад һунгаба. Олонхи һунгагшаднай түрүүшын 2—3 часай турша дуугаа үгөөд байба.

Мүн иимэ мэдээнүүд һунгуулиин 16-дахи, 17-дохи участогуудһаа абтана.

Һунгуулиин 10-дахи, 14-дэхи участогуудта һунгалта һаһал угаа ехэ баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэрөө.

—Би эгээн түрүүшынхээ һунгахамни, — гэжэ «Заветы Ильича» колхозой залуу һаалишан Любовь Кузьминична Павлова мэдүүлбэ. — Өөрынгөө дуүе түрэл Коммунистическэ партиингаа, Советскэ правительствынгаа анхарал оролдолгодо харюу болгон үгэхэм. Үшөө ехэ һү үнеэдһээ һаахаб!—гэжэ хэлээд, бюллетеньнүүдээ урна руу хэнэ.

Удаань 70 наһатай пенсионер үбгэн Иосим Петрович Казазаев ерэжэ, угаа ехэ баяртай нюдөөр харан:

—Совет оронойнгоо үшөө ехээр һалбаран-мандахын түлөө!—гээд, бюллетеньтэй гараа дээрэ үргэнэ.

Үглөөнэй 8 час 15 минутада энэ участогай бүхы һунгагшад дуугаа үгөөд байба.

Һунгуулиин Эдэрмэгэй участогта нэн түрүүлэн эрхим хонишон Цырма Ямпилова һунгаба. Энэ хонишон 122 хонинһоо 122 хурьга абаад, һайнаар тэжээжэ байнхай.

Үглөөнэй 11 час багта аймагай һунгуулиин бүхы 18 участогта һунгагшадай 90 гаран хубинь һунгалтада хабаадаа.

Б. Гылыков.

Угаа ехэ эдэбхи

Аймагай центр—Хори тосхон. Энэ тосхоной үйлсэнүүдээр урда урданайхиһаа эртэ Ильичын лампочканууд носоогдожо, огторгойн одо мушэд шэнгеэр ялалзан гэрэлтэнэ. Тосхоной олон гэртэ улаан туг, уряа лозунгнууд, уран плакадууд харагдана. Илангаяа аймагай центрын Культурын байшан урда урданайхиһаа уран гоёор шэмэглэгдэнхэй. Оройдоль далбан байһан улаан тугууд һунгагшадые даллан уряалһан шэнгеэр үглөөнэй һэбшээндэ налбана.

Үнэгэнэй харанхы барагдажа, үүр сайха үшөөл үдыхэн байба. Тиимэшье һаань гү, али номхон һүниин сууряанда хобхо саһан харгы дээгүүр хүнүүдэй гэшхэлхэ шэмээн үйлсэ бүхэндэ дуулдаһаар энэ байшан тээшэ ойртоно. Тэдэнэй дунда Хорин MTC-эй суута механизаторнууд, аймагай центрын ажалшад, Хорин леспромхозой модошод болон үндэр наһатай үбгэд хүгшэдшье бии. Мүн эгээ түрүүшынхеэ һунгахаа ерэһэн хүбүүд, басагадшье олон. Эдэ хүнүүдэй баяр баясхалангынь барагдашагүй, сэлмэг хүхюун шарайдаа урма зоригой шэнжэтэйнүүд. Тэдэнэр Эхэ оронойнгоо һалбаран бадархын түлөө, золтой жаргалтай ажана байдалайнгаа түлөө нютагай Соведүүдтэ дэбжүүлһэн кандидадуудайнгаа түлөө дуугаа үгэхэеэ ерэжэ ябаһан һунгуулиин участогта сугларна. Һунгуулиин участогта 100 шахуу һунгагшад сугларанхай, үглөөнэй 6 час болохые хүлеэжэ хүлеэн байна. Уданшьегүй часай стрелкэ 6 тоодо хүрэжэ ерэбэ. Һунгуулиин 13-дахи участогай комиссиин түрүүлэгшэ Гараб Рабданович Рабданов һунгагшадые һайндэрээр халуунаар амаршалжа, дуугаа үгэхыень уриба.

Эгээн түрүүлэн бюллетень абаһан дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Владимир Цыбжитов бюллетеньнүүдээ урна руу табижа байхадаа:

—Залуушуулай зол жаргалай түлөө, алдарта партиингаа аша туһын түлөө дуугаа үгэнэб. Советскэ Конституцига олгоһон эрхэеэ эгээн түрүүшынхеэ бэелүүлжэ байһандаа ехэ баяртайб,—гэжэ хэлэбэ.

Һүүлээрнь 70 наһатай һунгагша Ринчин Цыренов, Хорин МТС-эй эрхим дархан Аюур Бадмаев, райсоюзай хүдэлмэрилэгшэ Евгений Махалов болон удаа дараалан олон һунгагшад дуугаа үгэбэ.

Түрүүшын 2 часай турша соо 416 һунгагшад гэхэ гү, али бүхы һунгагшадай 20 гаран процентынь дуугаа үгөөд байба.

Мүн тиихэдэ хүдөөгэй һунгуулиин комиссинуудһаа аймагай окружной комиссида һунгалтын ябаса тухай яаралтай мэдээсэлнүүд хойно хойноһоо орожол байба. Үглөөнэй 8 часта «Улаан Одоной» 12-дохи, Ашангын 14-дэхи һунгуулиин участогууда бүхы һунгагшад дуугаа үгөөд байба.

Һунгалтын эхилһээр 2 час үнгэрөөд байхада, аймагай бүхы һунгагшадай 55 процентынь дуугаа үгөөд байба. Тиихэдэ хаа хаанагүй худөө нютагуудта хүн дуугаа үгэхэдөө түрүү эрхим хүнүүдэйнгээ түлөө найдажа байнаа мэдүүлнэ. «Улаан Одон» колхозой 80 наһатай гэшүүн Дамби Базаров эгээн түрүүлэн һунгуулиин участогто ерэжэ, бюллетень абажа байхадаа иигэжэ юрөөбэ:

—Һунгаһан депутадуудни минии үндэр наһые абаг лэ.

Үглөөнэй 10 часта аймаг дотор һунгуулиин 7 участогта һунгагшад бултадаа дуугаа үгэһэн байба.

Д. Цыденов.

* *

Нангин уялгаа дүүргээ

Мартын 3-най үглөөгүүр үүр сайгаадүй байхаһаа захалжа, Улан-Үдын паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд болон албахаагшад һунгалтын участогууд тээшэ хүхюутэй, баяртайгаар алхалба. Тэдэнэр өөһэдынгөө хүндэтэй, нангин уялга дүүргэхэеэ—эрхим хүнүүдээ нютагай Соведүүдтэ һунгахаяа яараа бшуу.

Партийна библиотекын үүдэн дээрэ «Һунгалтын 43-дахи участок» гэһэн гаршаг һунгагшадые холоһоо уряална. Эгээн түрүүн һунгахын тула эртээнһээ ерэһэн хүнүүд эндэ олон.

Һунгалтын болохо таһалга гоё һайханаар, һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Совет гүрэниие тогтоогшо, дэлхэйн ажалша түмэнэй инаг багша агуу ехэ Ленинэй зураг улаан хилэнээр бүригдэһэн хоёр урнын саана элдэб үнгын лампочкануудаар угалзатуулан хүреэлэгдэнхэй. Тэрэнэй хажуугаарнь улаан тугууд хадаатай.

Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнын һүр жабхаланта хүгжэм зэдэлжэ, столицудай саагуур һуухан һунгуулиин Участковой комиссиин гэшүүд хүл дээрээ бодоно. Часай стрелкын эгсэ 6 дээрэ ерэхэтэйнь сасуу Участковой комиссиин түрүүлэгшэ Степан Васильевич Безбородов таһалгын үүдэ сэлижэ, һунгагшадта хандаба:

—Бүгэдэарадай һайндэр—нютагай Соведүүдтэ һунгаха үдэртэй дашарамдуулан, Та һунгагшадые халуунаар амаршалнаб.

Гэрэй эээн эхэнэр Анна Яковлевна Сапунова эгээн түрүүн бюллетень абажа, урнада дүтэлнэ.

Дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай бата бэхи хэрэм—социалистическэ Эхэ оронойнгоо, илалтада хүтэлэгшэ инаг Коммунистическэ партиингаа түлөө дуугаа үгэнэб,—гэжэ нүхэр Сапунова хэлэбэ.

Һүүлээрнь ПВЗ-гэй булад шудхадаг цехтэ хүдэлжэ байһанаа нёдондо жэл пенсидэ гараһан Булажап Улзунаевич Пошанов бюллетеньнүүдээ урна худар табиба. Заводой баригдажа эхилһэнһээ хойно нүхэр Пошанов тэндэ ото ажаллаһан байна юм.

—Гүрэнэй пенси тухай Хуулиин гараһанһаа хойшо, ехэ наһатайшуулай байдал бүришье һайн болоо. Иигэжэ үнинэй хүдэлмэришэдтэ сар үргэлжэн туһаламжа, анхарал табидаг Парти, Правительстводоо баяр баясхалан хүргэнэб,—гэжэ пенсионер үбгэн үнэн сэдьхэлэйнгээ бодолые элирхэйлэн хэлэбэ.

—Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлээр дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые нютагай Соведүүдтэ һунгажа байхадаа, Эхэ оронойнгоо үшөөл баян, үшөөл хүсэтэй болохын түлөө дуугаа үгэнэб,—гэжэ ПВЗ-гэй модельно цехын мастер Виктор Осипович Ерофеев бюллетеньнүүдээ урна руу хэжэ байхадаа хэлэбэ. Нүхэр Ерофеев энэ заводто 1935 онһоо хүдэлнэ: модельщигээр, һүүлэй арбан жэлдэ мастераар ажаллажа байнхай. Тэрэнэй даажа байдаг участок даабаряа һара бүри холо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Энэ мастер элдэб значогууд, медальнуудаар эршэтэ ажалайнгаа түлөө шагнагданхай.

Наһан соогоо эгээн түрүүн һунгуулиин участогай богоһо гэшхэһэн залуу басагад, хүбүүдэй нюур шарай омогорхол баяраар толорно. Эдэнэй дунда Валентина Гвоздырева ба Светлана Коробова хоёр бии. Эдэ хоёр басагад сугтаа 66-дахи һургуулиин арбадахи класста һурадаг юм. Мүнөө жэл эрдэм һургууляа дүүргэжэ, наһанайнгаа харгы зам шэлэн тодорхойлхонь. Залуу басагад иигэжэ хэлэбэ:

—Мүнөөдэр бидэнэрэй эгээл баяртай, мартагдашагүй үдэр. Юуб гэхэдэ, түрүүшынхеэ һунгажа байнабди. Манай зол жаргалта залуу наһанай түлөө Эхэ орондоо үнэн зүрхэнһөө «һайн даа!» гэжэ хэлэнэбди.

Паровозо-вагонно заводой слесарьнууд, токарьнууд, түмэршэ, модошо дархашуул болон бусад хүдэлмэришэд, албахаагшад хойно хойноһоо таһалгарядгүй һубарилдан, һунгуулиин участок худар орожол орохол байба. Һунгагшадай ехэнхи хубинь үдэрэй 12 час болотор дуугаа үгөө.

Энэ үедэ нүгөө таһалгаһаа дуу хүгжэмэй иргаду абиан, хүхюун энеэлдэөн соностоно. Дуугаа үгэгшэд участогтаа үлөөд, хоорондоо хөөрэлдэнэ, сэнгэнэ, хатар танца наадана. Ерээдүйн һунгагшад—ухибүүд эндэ олоороо ерэнхэй. Булад шудхадаг цехын уранһайханай самодеятельностиинхид сценэ дээрэ концерт харуулна. Каменева Говорухина хоёрой дуулаһан «Дурлаһан бригадир», Захарчук Фролов хоёрой—«Шуточна частушканууд», Фроловой гүйсэдхэһэн «Ородой пляска» гэхэ мэтэ номернууд һунгагшадые илангаяа ехээр һонирхуулаа. Булад шудхадаг цехынхидэй һүүлээр Культурын ордоной, табадахи участогай клубай уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд мүн лэ һонирхолтой концертнүүдые харуулна.

Паровозо-вагонно заводойхид коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудта бултадаа дуугаа үгэжэ, Коммунистическэ партиингаа, Совет гүрэнэйнгөө гадаадын болон дотоодын сэсэн мэргэн политикые бүрин дэмжэдэг байһанаа гэршэлэн харуулаа.

А. Бадаев.

Сэлгеэ Витимэй эрьедэ

Яруунын аймагай эгээл холын нюгаг—Витим голой эрьедэ түбхинэһэн Романовка тосхон оршодог.

Үүрэй сайха багаар голой шэрүүн жабар улам гааража, тосхоной дулаахан гэрнүүдһээ гараһан хүнүүдэй хасарьнень шэм гүүлнэ. Тэдэнэр даараадшье ядарана бэшэ, харин клубта түргэн ошохо, һунгахаяа ярана. Һунгалтын эхилхэ болотор клубай газаа 100 һайса гаран һунгагшад сугларшанхай байба.

Эдэнэй эгээл аха заха һунгагша 100 наһатай Матрена Алексеевна Андриевская түрүүлэн һунгалтын бюллетень абажа, дуугаа үгэхэ зуураа, сэсэн юрөөл хэлэжэ, сугларагшадые баярлуулба.

—Минии һунгаһан депутадууд Эхэ оронойнгоо, арад зонойнгоо аша туһада минии наһанда хүрэтэрөө ажиһуг. Арадтаа алба хэг,—гэжэ юрөөхэдэнь сугларагшад ехээр баярлаба.

Һүүлээрнь эгээл түрүүшынхеэ гүрэн түрынгөө хэрэгтэ хабаадалсажа, дуугаа үгэжэ ерэһэн дунда һургуулиин һурагшад Галина Колупаева, Мария Смирнова гэгшэд баяр омогорхолтойгоор «коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлээр дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө, эб найрамдалай хэтэ мүнхэдөө мандахын түлөө дуугаа үгэнэбди» гэжэ хэлээд, бюллетеньнүүдые урна руу табиба.

Һунгагшад хойно хойноһоо һубарилдан дуугаа үгэжэл байна...

—Би олон удаа һунгалтын комиссиин түрүүлэгшээр байгааб. Тэдэ мүнөө һунгагшад урда урданайхиһаа бүри эдэбхитэйгээр гүрэн түрынгөө хэрэг шиидхэлсэжэ байна. Үдэрэй 12 часта бүхы һунгагшаднай дуугаа үгэжэ дүүргүүлэй байна, —гэжэ Витимэй 19-дэхи һунгуулиин участогай комиссиин түрүүлэгшэ Сергей Михайлович Стрельников хөөрэнэ.

Д. Цыренов.

* Эхир басагад түрүүшынхеэ һунгаба *

Мяханай комбинадтахи 68-дахи һунгуулиин участогта үглөөнэй 5 час болоогүй байхада хоёр эхир басагад — Галина, Нина Хороших угаа баяртай, хүхюунүүд һунгуулиин таһалгын хажууда ерэнэ. Удангүй 6 час боложо, эдэ хоёр эхир басагад түрүүшынхеэ бюллетеньнүүдые абажа, нютагай Соведтэ түрүү хүнүүдые һунгалсаба. Галина Дмитриевна нёдондо жэлһээ хойшо Бурмонголстройдо арматурщигаар ажаллана. Нина Дмитриевна Заулинска станциин товарна контородо хүдэлнэ. Эдэ хоёр эхир хөөрхэн басагад үнэн сэхэ, оролдосотой ажалаараа сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө хүндэтэй болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Галина, Нина Хороших гэгшэд түрүүшынхеэ һунгажа байна.

Д. Чимитовэй фото.

Ехэ баяраи оршон байдалда

Хэдэн үдэр забда залигүй шангаар һалхилһан хүйтэн һалхин мартын гурбанай һунгалтын үдэрые хүлеэжэ байһан аад, газар руу шэнгэшэһэн гү, али огторгой өөдэ дэгдэшэһэн юм шэнгеэр намдажа, энэ үглөөгүүр ехэ аали номгон байба.

Улан-Удэдэхи Областной партиина һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн һунгуулиин участогто орохоёо ябахадамнай, Советскэ Союз түрүүтэй арадай демократиин оронуудай гүрэнэй тугууд тарималмодонуудай хашаа дээгүүр хадхагданхай харагдажа, эдэ оронуудтахи арадуудай эбдэршэгүй хани барисаатайе, хэмгүй ехэ хүсэтэйень һануулна.

...Һунгуулиин участок гоё һайхаар шэмэглэгдэнхэй. Үглөөнэй 6 час болохоһоо холо урид түрүүшын һунгагшад сугларжа эхилээ. Һунгаха сагай болоходо олон арбаад хүн нэбшыжэ байба. Һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ Лев Михайлович Резницкий нютагай Соведүүдтэ һунгаха үдэртэй дашарамдуулан һунгагшадые халуунаар амаршалаад, Советскэ Конституциин олгоһон агуу ехэ эрхэеэ эдэлэхыень уряалба.

Түрүүлэн һунгаха хүндэтэ эрхэ эдлэхэеэ эртэлжэ ерэһэн 72 наһатай Радион Яковлевич Павловта, тэрэнэй һамган 69 наһатай Харитина Куприяновна Павловада, 67 наһатай Никифор Федорович Бодоновто үгтэжэ, тэдэнэр ехэл баяртайгаар һунгабад. Совет гражданинай агуу ехэ арюун эрхэнүүдэй нэгые мэнэ һаяхан элдэлд баясажа ябаһан мүнөөхи Павловтан бидэние газетэһээ гэжэ мэдэхэдэ, сэарадай хүндэшэ ёһые харуулжа «Железнодорожно үйлсын 35-дугар гэртэ байдагбди. Манайда айлша ерэжэ, аяга сайемнай уугаарайгты, хүндэтэ хүбүүд!» гэжэ уриба. Тэд хэдэнь бидэ ехын ехээр баясаабди.

Мэнэ һаяхан һунгаһан 83 наһатай пенсионер Костлев Александр Сергеевичтэй хөөрэлдэбэбди. Энэ үбгэн 25 жэл Кузбасстахи Анжеро-Судженска шахтада һүүрһэ малтаһан тухайгаа, хайран залуу наһаа ханта үеын хашалаанта сагта үнгэргэһэн тухайгаа, мүн совет засагай олгоһон угаа ехэ зол жаргалаа эрхэ сүлөө тухайда хөөрэбэ.

Эсэгэ орондо хамгаалгын Агуу дайнай үедэ Ворошиловградые магаалжа байхадаа, 1943 ондо үргэн хүлгүй болоһон инвалид нүхэр Никифор Иванович Васильев хөөрэлдэбэбди. Нүхэр Васильев 1946 онһоо хойшо Тарбагатайн аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхоз гү, али мэнэ һая томодхогдоһон «Советская Россия» болоһон колхозой эгшэгшэн юм. Үнгэрэгшэ жэлэй эгшэн 31 бүлэ бүриһөө 15 килограмм мёд суглуулха уялга абаһан аад, нүхэр Васильев 24 килограмм суглуулаа. Энэ һунгаһан хүлмээр протез абахаа ерээд, нүхэмшэлгөөр һунгаа...

Эндэ ерэһэн бүхы һунгагшад агууехэ эрхэнүүдэйнгээ нэгые өөрсэлай ехэ баяр баясхалангай оршон байдалда үгэбэ.

Үдэрэй 12 час болотор 1141 һунгагша бултадаа шахуу һунгаба.

Ш. Нимбуев.

Гурбан үеын эсэгэнэрэй юрөөл

Мүнөөдэр үнэр баян Данжуровтанай бүлэ хэээ хэээнэйхинэе хүхюутэй зугаатай, баяр баясхалантайгаар һайндэрлэжэ байна. Энэ бүлын аха заха Тугмид Самбуевич мүнөө жэл 98 наһа хүрөө. Үбгэн Тугмидай хүбүүд: 70 наһатай Цыдып, 68 наһатай Эрдэни ажалша бэрхэ хүнүүд юм. Боргойн совхозой зоотехник Лубсан Эрдынеевич Данжуров 40-ёэ шахажа ябаһан, баһал эсэгэ болонхой. Гурбан үеын иимэ эсэгэнэр ерээдүйн бүри һайхан, бүри ехэ жаргалтай байдалай түлөө дуугаа үгэхэеэ Боосцын 16-дахи һунгуулиин участогта ерэбэ.

—Хойто үеын залуушуул минии наһалжа, коммунизмын арюун наһаалжа, коммунизмын арюун гэгээн жэлүүлэлэн, арад зонойнгоо жүүлжэгэн, арад зонойнгоо жаргал жаргалта байдалые батажуулжа бай лэ,—гэжэ үбгэн баабайнь юрөөлгөө.

Тугмид Данжуровай үри хүүгэдэй аша гушанар, зээнэр хамта 40 шахуу хүн Зэдын аймагай колхоз, совхоздо ажаһуудаг. Тэдэнэй дунда малшан, механизатор, дархашуул, зоотехник гэхэ мэтын эрдэм мэргэжэлтэй хүнүүд бии юм.

Аха дүү Цыдып Эрдэни хоёр Боргойн совхозой Уганай үйлдэр хонишод. Мүнөө тэдэнэр түрэл тэдхэмжэдэ оронхой. Эрдэни Тугмитович Данжуров 1936 ондо Бурят-Монголой түлөөлэгшэдэй хамта Москва город ошожо, Парти, Правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзахадаа, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаһан байгаа.

Энэ үбгэнэйхи олон хүбүүд байһан юм. Тэдэ, манай Эхэ оронһоо гитлеровскэ фашистнуудай добтолхо ходонь, Данжуровтанай 8 хүбүүд сэрэгэй албанда мордоод, амиһаа хайрлангүй тулалдажа, нэрэ хүндэтэй байна. Үшөө 5 басагад бии һан байна.

—Манай һунгамалнууд зайгүй түрээ хүтэлхэдөө, эб найрамдал саг үргэлжэ сахин хамгаалжа, оронoо улам хүсэтэй, бүри баян болгожо байг лэ,—гэжэ үбгэн юрөөбэ.

Н. Цыбенов.

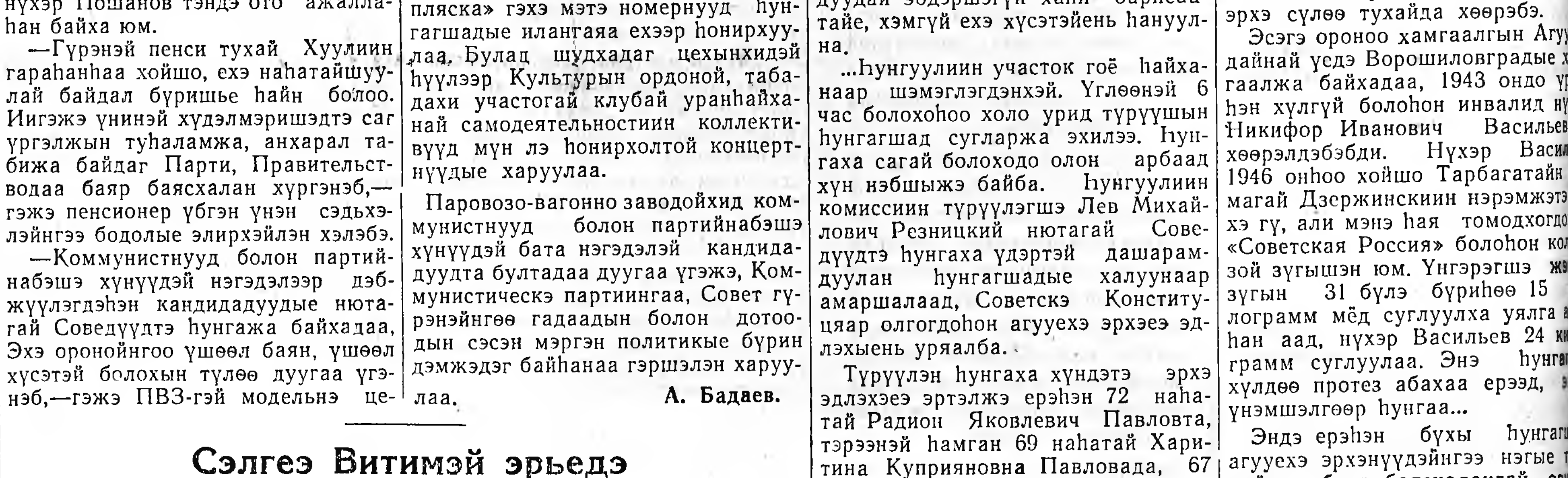

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удэ городой һунгуулиин № 8 участогай комиссиин түрүүлэгшэ В. Е. Козлов дуугаа үгэлгын һунгуулые соносхожо байна.

А. Мантаевай фото.

Үбэлэй хурьгадые һайнаар абажа, хонин һүрэгөө түргэнөөр үсхэе

☆ ☆

...ртээнһээ бэлэдхэлтэй байхада иимэ һайн

...ури халуун намар байхада ма-
...МТС-эй харьяата «Коммунизм»
...хозойхид үбэлэй эртын хурьга-
... абалгада бэлдэжэ захалһан
... Эхэ хонидой үбэлжэхэ газар-
...дта үбһэ тэжээл зөөгдэжэ абта-
... хони хурьгадай байранууд
...бэн заһагдаһан, дулаалагдаһан
...гаа. Намартаа хонидоо һайнаар
...алуулжа, хүшэ тамирыень һай-
...уулхын тулада хонишод ехэ
...долго гаргаа.

...иигээд январь һара соо хонид
...ьгалжа захалһан байна. Мүнөө
...шэ хурьгад хэзээ хэзээнэйхиһээ
...иаар, үхэл гарзагүйгөөр абтажа
...нхай. Энэ хадаа эртээнһээ һайн
...эдхэлтэй байһанай аша үрэ гэ-
... хэлэхэ хэрэгтэй. Январь, фев-
...ь һаранuудта хамта 1600 гаран
...ин хурьгалжа, абтаһан хурьгад
... гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ
...на. Хонидойнь гурбанай хоёр
...һаа олониинь хурьгаланхай.

...рбаад жэл соо эхэ хонидой ота-
... даажа ябаһан 72 наһатай хони-
... Егор Климов үбэлэй хурьгадые
...гада илангаяа һайнаар бэл-
...һэн. Хонидойнгоо хуушан бай-
... нэгэ хажууда залгуулан, ко-
...рно-базова аргаар түлжүүлэгдэ-
...урьгадай байха байра бариһан
...гаа. Октябриин 10 болотор бү-
... хонидынь искусственна аргаар
...жүүлэгдээ һэн. Тиигээд январь-
... захалаад мүнөө 582 хонидойнь
... гараниинь хурьгалаад байна.
...идой хүшэ тамир һайн, хурьгад-
... үхэлгүй һайнаар түлжүүлэгдэ-

...ндэ хони хурьгадай харууһа,
...элүүлгэ һайнаар эмхидхэгдэн-
... Хурьгалха дүтэлһэн, һая хурь-
...һан хонид илангаяа һайнаар
...элүүлэгдэжэ байдаг. Хонидто
...ын һайхан үбһэ, зелёнко эдюу-
...эжэ, үдэртөө нэгэ-нэгэндэнь
...—200 грамм талха тарияанай
... үгтэжэ байдаг. Хонидой байра
... хуурай, зузаан дэбисхэр хэгдэ-
... Эндэхи хонишод хонидые саг
...тань уһалжа, эдеэлүүлжэ, сэбэр
...рта гаргажа байха хэрэгтэ ехэ
...аралаа табидаг байха юм. Ота-
... бүхы хүдэлмэри гуримшуулаг-
... саг сагтаа үнгэргэгдэнэ. Мүнөө
хонидойнгоо олоороо хурьгалжа байха үедэ хонишод байра соо үдэр, һүнигүй ээлжээгээр һахижа байдаг болонхой.

Хонишодтоо ажалай, һуудал байдалай һайн арга боломжо бии болгожо үгэхэ хэрэгтэ колхозой правлени горьтой анхаралаа табидаг юм. Хурьга абажа байһан хонишон бүхэн халаадуудтай, хэрэгтэй зэмсэг түхеэрэлгэнүүдтэй. Һара соо хаража байһан хонидоо үхүүлэнгүй, шадал тамирынь һуларуулангүй байһанай, хурьгадые һайнаар түлжүүлһэнэй түлөө хонишодто мүнгөөр нэмэлтэ түлбэри үгтэнэ. Хонишодой культурна эрилтэшье һайнаар хангагдана. Газетэ, журналнууд саг сагтаа асарагдажа байдаг.

Хурьгадые кошарно-базова аргаар түлжүүлхэдэ аргагүй һайн байһыень эндэхи хонишод һайнаар ойлгоо. Нарай хурьгад арбаад хоног соо үдэр, һүнигүй эхэтээ хамта байжа, дуратайдаа садатараа хүхөөд байхадаа түргэнөөр томо болоно. Хурьгадайнь тэнжэжэ, томохон болохолоор хонид дүтын бэлшээридэ гаргагдажа захалдаг юм. Зүгөөр, тэдэнэр үдэртөө байрадаа асарагдажа, хурьгадаа хүхүүлдэг байна.

Хурьгадые абалсажа байһан комсомол басаган К. И. Ивановагай эрхимээр ажалладаг тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Нүхэр Иванова энэ отарада табадахи жэлээ хурьгадые абалсажа, хоёрдохи жэлээ техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлмэрилжэ байнхай. Мүнөө залуу хонишон 100-гаад хурьга абаад, нэгэшье үхэлгүйгөөр түлжүүлжэ байна. Мүн залуу хонишод Балалаева, Петрова, Филиппова гэгшэд тус тустаа 70—80 хурьга абаад, һайнаар ажаллажа байдаг.

Колхозой ондоошье отаранuудта, жэшээлхэдэ, И. А. Климовэй, Е. Е. Зайцевай отаранuудта үбэлэй эртын хурьгад һайнаар абтана. Иигэжэ манай «Коммунизм» колхозойхид бэлэдхэлтэй байһанай ашаар мүнөө жэлдэ үбэлэй хурьгадые һайнаар абажа байна.

З. Рудакова, Торнин МТС-эй главна зоотехник.

☆ ☆

Колхозой түрүү хонишон

— Баараһадни! Даарашанаа гү, — гээд Данзан Ринчинович ходо эрьен, хотон соогуураа хойшо урагшаа ябана. «Аргалаар хэгдэһэн ури хохир нарай хурьгадта балайшье һайн бэшэ юм. Норгон сасуунь сэбдэг болоод, дороһоонь хайрадаг байна. Үбэлэй сагта хурьгадые хотондо байлгахада солоомон хэбтэри дээрэ юм даа» гэжэ энэ хонишон хөөрэнэ.

Ахалагша хонишон гансашье мүнөө бэшэ, хурьгадые үбэлэй үедэ абадаг болоһоор үнихэнэйл хүн байха.

— Хэдыдэ гараһан хурьгад һайн байдаг бэ гэхэдэ, үбэлэйхиинь шэлэнэб,— гэһээр үнинэй.

Хурьгад гараһаар өөһэдөө мал болоод ябашаха бэшэ, харин тэдэнэй хойноһоо ехэхэн харууһалга хэрэгтэй. Энээн тухайнь нүхэр Цыдыпов хэзээдэшье мартадаггүй. Тиимэл хадаа гараһан хурьгадаа гансашье толгойн гарзагүйгөөр түлжүүлнэ ха юм.

Абаад үзэгты даа! Урда жэлнүүдтэ колхозынь үбэлэй хахадта үбһэ тэжээлгүй болошоод, ехээр ядардаг гээшэ һэн. Тэрээнһээ боложо зарим малшадай хүдэлмэридэ ехэхэн бэрхэшээлнүүд тохёолдодог байгаа. Гээшье һаа, Данзан Ринчинович тэрэ бэрхэшээлые үни хада хараһан, таалһан байдаг һэн. Тэрэнэй отара дээрэ хэрэгтэй сагай болоходо малай үргэн доро табиха нөөсэ хэзээдэшье байдаг гээшэ. Тиимэһээ тэдэ хатуу жэлнүүдые отарынхид мэдэнгүй үнгэргэдэг бэлэй.

Шүлэг уулын баруун хойто боорёор, Намаг гэжэ газарта хонишон Цыдыповэй отарын үбэлжөөн, зуһалан байдаг.

— Дайда баян даа, үбэл зунгүй малай эдихэ юумэн элбэг,— гээд Цыдыпов бэлшээреэ магтана. Нээрээшье тиимэ. Малайнь гараһан лэ газар тээшэ бэлшээри. Зундаа, намартаа хүшэ һайнаар абаһан хонид үбэлдөө тамир һайнтай байжа, тобир хурьга гаргана, һү шэмэ ехэтэй байжа, тэдэнээ түргэн тэнжээнэ, томо болгоно.

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишон Данзан Ринчинович Цыдыповэй отарын хонид мүнөө олоороо хурьгалжа эхилээ. Тэндэ зуугаад шахуу хурьгад абтаад, булта һайнаар түлжүүлэгдэжэ байха юм. Юуб гэхэдэ хурьгалха хонидой эдихэ тэжээл бэлэн, байрань дулаалагдаа, заһагдаа, хурьгадые эхэтэйнь байлгажа харууһалха хэрэгсэл сүм түхеэрэгдээ, хурьгадые абалсаха хүнүүд ерээ. Тиимэһээ энэ хонишон ехээр түбэгшөөнэгүй, мүнөө жэлдэ хонидой тоо олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ этигэл даалгабаря дүүргэжэ шадаха байһандаа этигэл найдабаритайгаар ажаллана.

Данзан отара дээрэ гансаараа ажалладаг бэшэ, харин тэрэнэй һамган нүхэр Гарма Бадмаевна Цыдыпова ахалагша хонишонһоо дутуугүйгөөр хүдэлнэ. Хонидой хурьгалха үедэ тэрэ хурьгашанаар ажалладаг. Мүнөө хонишон Гарма олохон хурьгадые абаад байна. Цыдыповтэнтэй хамта тэрэнэй отарада хурьгашанаар Цырендулма Бадмаева хэдэхэн жэлэй туршада хүдэлжэ байна. Эдэ хоёрой хүсөөр отарын бүхы хурьгад түлжүүлэгдэжэ байна. Абаһан уялгынгаа ёһоор ахалагша хонишон Данзан Цыдыповэй отара энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга абаха, хонин бүхэнһөө 3 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалха, гараһан түл болон хонидоо гарзалуулангүй, бүрин бүтэнөөр ондо оруулха зэргэтэй.

Ажахын жэлэй тоосоогоор нүхэр Цыдыповэй бүлэ 11000 гаран түхэриг мүнгэ, 60 гаран центнер таряа абаһан байна.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тулада хонишон Цыдыпов улам эршэ зоригтойгоор ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Цыдыпов абаһан хурьгадаа бариад байна.

Н. Цыбенов.

Колхозуудай тоосоото-һунгалтын суглаануудһаа

Бүри ехэ амжалта туйлахань

Ехэ-Куналейн МТС-эй харьяата Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта тоосоото-һунгалтын, тоосоото суглаан болоо.

Ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ талаар тоосоото үе соо хэгдэһэн ажал хүдэлмэриие сэгнэжэ, дутуу дундануудые усадхаха хэмжээнүүд тухай правлениnүүдэй тоосоото элидхэлнүүд дотор яһала дэлгэрэнгыгээр, зүбөөр хэлэгдэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга соо заагдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ арга боломжо дурсагдаһан колхозуудта бии гэжэ тоосоото элидхэлнүүдһээ харахаар байна. Теэд энэ талаар дутагдал олон.

Ороһо тарияанай ургаса дээшэлүүлхэ арга боломжо мүртэйгөөр ашаглагданагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ хоёр колхоз га бүриһөө дунда зэргээр 5—6 центнер ороһо таряа хуряагаа. Имагтал шииг нойтоной бага байһанһаа бэшэ, харин агротехникын заабаринуудые хүсэдөөр бэелүүлээгүй дээрэһээ бирагүй ургаса абтаһан байна. Тарилгаһаа эхилээд, хуряалга хүрэтэр ургасын хойноһоо зүб мүрөөр харууһалхада үндэр ургаса заатагүй абтаха гээшэ. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой тарияан ажалай 1-дэхи бригадын дүршэл энээниие гэршэлнэ. Энэ бригадынхид мянгаад га шэниисын гектар бүриһөө 8,46 центнер ургаса абаһан байна. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой А. Ковалёвой бригада 300 гаран гектар газарһаа га бүриин 11,3 центнер ургаса хуряагаа.

Иимэ жэшээнүүд эндэхи колхозуудта олон бии. Үндэр ургаса ямаршье ган жэлдэ абахаар байна. Гансал участок бүхэнэй газарай оншыень оложо, тус тустань элдүүрилхэ гээшэ эгээн шухала.

Малай ашаг шэмын жэл бүри дээшэлхэ тума тэжээл ехэ хэрэгтэй болодог. Эртэ эдеэшэдэг, шэмэ шүүһэ элбэгтэй тэжээлэй культуранuудые шэлэжэ тариха, туршаха шухала байһаниие нүхэд Кожевников, Рыбаков тоосоото элидхэлнүүд соогоо тэмдэглэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 26 гектарта тэжээлэй капуста тарижа, га бүриһөө 253 центнер ургаса хуряаһан байна. Манай эндэхи байдалда тэжээлэй капустын һайн ургаса үгэдэг дээрэһээнь Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд ехээр таридаг болохоор түсэблэбэ.

Хүдөө ажахын культуранuудай үндэр ургаса абахын түлөө Ехэ-Куналейн МТС-эйхид оролдоногүй гэжэ элидхэлшэд, үгэ хэлэһэн хүнүүд шүүмжэлээ. Зарим механизаторнууд түсэбөө түргэн дүүргэхэ гээд лэ заримдаа үлүү, хэндэшье хэрэггүй хүдэлмэри хэжэрхихэ гү, али шанар муутайгаар хэхэ ушар али олон гаргадаг гэжэ гэшүүд хэлэһэн байна. Гадна, Ехэ-Куналейн МТС-эй Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай ашаглагдамаар үрэжэлтэ һайн шэнэ газарыень аараг удаанаар хахална. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой Майдан, Павлово гэжэ нютагуудта тус МТС 1955 онһоо хойшо 100 гектар һайн газар хахалжа дууһаадүй. Модо бургааһыень сэбэрлээд байбал энэ газарһаа тарияанай ямар ехэ ургаса абтаха байгааб! Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хахалагдахаар иимэ газар хэндэшье туһагүй миин хэбтэжэ байһаар.

МТС-эй мэргэжэлтэд колхозой үйлэдбэриие бүри ехэ ашаг олзотой болгохын тулада өөдтэй юумэ хэнэгүй гэжэ колхознигууд хэлэһэн байна.

Эдэ хоёр колхоз малай ашаг шэмэ ехэдхэхэ талаар яһала болохотой дүнгүүдые 1956 ондо туйлаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 1955 онойхиһоо 2 дахин ехэ һү һааба. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1236 литр һү һаагаа. Мүн энэ колхоздо эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 39—41 центнер һүн абтаһан байна. Мяхан, илангаяа гахайн мяхан, нооһон, үндэгэн урзанда жэлэйхиһээ нёдондо ехээр абтаһан байгаа. Гэхэтэй хамта малай тоо олошоруулха, тэдэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ түсэб эдэ колхозуудта дүүргэгдээгүй һэн. Тиимэһээ 1957 ондо хараалһан түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэхэ гэһэн зорилго колхозууд табиһан байна. Һү ехээр һаахын тула Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалишад ажахын шэнэ жэлэй эхинһээ хойшо эршэтэйгээр оролдожо, 4 һарын туршада нёдондоной тэрэ үеынхиһөө хоёр дахинһаа үлүү һү һаагаад байна. Мүн эндэ үбэлэй 400 толгой хурьгад, 120 тугал, хэдэн олон поршоонхо абтаад, гарзагүй түлжэжэ байнхай.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ажахын жэлэй түрүүшын һаранuудта яһала һайнаар хүдэлбэ. Эндэ нёдондонойхиһоо 2 дахин ехэ һүн һаагдаа.

Иимэһээ хоёр колхоз 1957 ондо адуу малһаа ашаг шэмэ 2 дахин ехээр абаха хүсэд аргатай байһаниинь элирнэ. Мүн колхозуудай малшад, һаалишад, тарияан ажалай, огородой бригадынхид суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, правлени, парторганизаци ажалай эмхидхэлые һайжаруулхын түлөө шангаар тэмсэнэгүй гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Үнгэрһэн суглаануудай дүнгүүдые харахада, колхозой гэшүүд 1957 ондо бүри оролдосотойгоор хүдэлжэ, шэнэ амжалта туйлаха байһаниинь дамжаггүй.

А. Горин, КПСС-эй Тарбагатайн айкомой Ехэ-Куналейн МТС-эй зонодохи секретарь.

Жэлэй дүн

Февраль һарын тэн багаар Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо тоосоото-һунгалтын суглаан болоо һэн.

Колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд амжалта туйлаа. Тиигэжэ ажалта үдэртэ 2,6 килограмм таряа, 2 түхэриг 10 мүнгэ хубааба. Олон колхознигууд мүнгэ, таряа ехээр абаа. Жэшээлхэдэ, И. Богидаевай бүлэ 80 центнер ороһо, 6 мянган түхэриг мүнгэ абаһан байха юм.

Түрүү хүнүүд Ц. Итыгилов—радиоприемнигоор, Я. Кузнецов—патефоноор, С. Ленхоев—часыгаар, хамта дээрээ 28 хүн элдэб шангуудаар шагнагдаа. **П. Минжиев.**

2500 хурьган абтаба

Курумканай аймагай хонёор олон Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжиев, партийна организациинь секретарь нүхэр Дамбаев) хонидые эртэ хурьгалуулхын тула намарһаа хойшо оролдоһонойнгоо ашаар мүнөө 2500 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Энэ оной мартын 15 болотор эндэ үшөө 4 мянган хурьгад абтаха.

Үгэдөө хүрөө

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Цындыма Гендуновна Дашиева нютагай Соведтэ һунгаха һунгалтын хүндэлэлдэ мартын 3 болотор үнеэн бүриһөө мянган литр һү һааха уялга абаһан байгаа.

Һүүлэй мэдээгээр энэ һаалишан үнеэн бүриһөө 1008 литр һү һаагаа.

Б. ШАТОНОВ

ОРОЛДОСОТОЙ ЭМХИДХЭГШЭ

☆

(ОЧЕРК)

☆ ☆

...энэй харанхы үнгэрөөд, үүрэй
... гэгэлзэжэ захалба. Семен Иосифо-
...ын гэрһээ гарахада, сэбдэг хүхэ һарь-
...дэгүүр сэгээн үүлэн бүрхөөн харагдаа.
...ин хүйтэрхэнь байна» гэжэ бодоод,
...дэхи фермэ хүрэтэр ябагаар гэшхэл-
...

...газаа хүйтэн. Үглөөнэй шанга жабар
...ээр гараһан утаае газар руу шарбан
...ана. Фермын улаан булангай бага-
... сонхонуудаар лампын гэрэл яларна.
...агэдэхи фермэдэ хүрэжэ ерэхэдэнь
...эй һаали эхилээдүй, һаалишад хү-
...һабала бэлдэжэ, һонин шэнэсэ хэлсэ-
... байба. Түрүүлэгшэ һаалишан бүхэн-
... гараа барилсан мэндэшэлсээд, тэжээл
...тулан бэлэдхэдэг гэр тээшэ ошоно.
...э тракторист Сергей Устинович Со-
...ников хэршэгдэһэн солоомо ууралаар
...эжэ байба.

—Амар сайн, Устиныч! Зай, хэрэгшни
... байнаб?—гэжэ түрүүлэгшын асуухада,
...торист харюугай мэндэ хэлээд:
— Бараг лэ ябажа байна, — гэбэ.
—Модон хайрсагаа хэжэ дүүргээ гүт?
—Бэлэн болоо... Үдэшэлэн хэршэһэн
...ооо хээд, һүниндөө дэбтээжэ хоноов,
...эдэр үнеэдтээ гаргажа үгэхэмнай,—
... Сергей Устинович томо модон хайр-
... руу гараа хэжэ, ууралаар дэбтээгдэ-
... солоомо гаргажа харуулна.—Үнеэдээ
... уһаар уһалдаг болоһоор һү һаал-
...ай хараа байса нэмэжэ захалба,—гэ-
... трактористын хөөрэхэдэ түрүүлэгшэ
... татаад: «шадамар лэ байнат,
... даа, нүхэд, — гэжэ трактористые
...ашуулна.

...р сайжа, газаа сагаахан болобо.
...лишад гэрһээ шуулдан гаража, үг-
...эй һаам эхилбэ. Эндэхи һаалишад
... нэгэл хэмдэ һаадаг гуримтай. Тог-
...эмол энэ гуримай ямараар дүүргэгдэ-
... байһые мүнөөдэр түрүүлэгшэ шалгахаяа ерэһэн байба. Семен Иосифович һаалишан бүхэнэй хажууда ошоод, ямараар ажаллажа байһыень һонирхон, залуу һаалишанһаа иигэжэ асууна:

—Маруся, улаагша үнеэншни тугаллаа гү?

—Үнгэрэгшэ һүни тугаллаа. Мүнөө 8 үнсэмни тугалланхай. Бэшэ үнеэдни һаяар тугаллахань, — гээд Мария Демина абаһан уялгаяа бэелүүлхын тулада ехэ оролдолго гаргажа байһан тухайгаа хөөрэнэ. Эндэхи һаалишад урзанда жэлһээ эхилэн үнсэдээ тугалгүйгөөр һаадаг болоһон байна. Мүнөө жэлдэ эндэхид түрүүшынхеэ үбэлэй сагта үнеэдээ бүлеэн уһаар уһалдаг болоо. Тэжээл элбэгээр эдидэг үнеэд бүлеэн уһа уудаг боломсоороо һүтэй боложо захалаа. Энэл аргын ашаар уялгаяа дүүргэжэ шадаха болоһондоо Маруся һаалишан баяртай.

—Жэл соо үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха уялгаяа дүүргэхэл байхаб. Мүнөө 5 һара соо үнеэн бүриһөө 464 литр һү һаагааб,—гэжэ Мария Демина урматайгаар хөөрэнэ.

«Һаалишад нэмэлтэ түлбэреэ булта абаа гү, ямар юумээр дуталданаб, түлеэ залһаар ямар байнаб» гэхэ мэтээр Семен Иосифович асууба.

—Танай урда харюусалгатай зорилго табигдаад байна бшуу, нүхэд. Үбэлэй сагта һү һаалгые хоёр—гурба дахин ехэ болгохо зорилго таанад лэ шиидхэхэ байнат, һайнаар ажаллаад байбалтнай, правлени юушье гамнахагүй. Һү һааха һарынгаа түсэбые дүүргэбэл, тэрэнэйнгээ 3 процентые нэмэлтэ түлбэридэ абаха байват. Энээнээ һайн мэдэнэ бээзт?—гээд, түрүүлэгшын асуухада:

—Мэдэнэбди, мэдэнэбди... Егорыч ойлгуулаа,—гэжэ һаалишад дарья табилдан харюусана.

—Хэрбээ түсэбһөө гадуур һү һаагаа һаа, тэрэнэйнгээ 10 процентые өөһэдтөө абаха байнат. Ажалдаа ямараар хандадаг байһыетнай хараада абалсахабди... Мүнөө һү һаалгаар аймаг соогоо түрүүлжэ ябанабди. Халтад гэбэл түрүү зэргэеэ алдажа болохобди, эршэеэ һуладхаха ёһогүйбди,—гэжэ түрүүлэгшын хэлэхэдэ, һаалишад бултадаа нэгэн доро: «ахигдахагүйн тула оролдохол даа, оролдохо» гэлдэбэд...

МТС-тэхи гудогой абяан сууряатан соностожо, ажалай үдэрэй эхилһые мэдүүлнэ. Семен Иосифович фермэдэхи хэрэгээ дүүргээд, контородоо хүрэжэ ерэбэ. Эндэнь хүнүүд олон, бухгалтери сооһоо шоотын абяанай тас-няс гэхэнь дуулдана.

—А... а... модондо гараһан хүбүүд ерээ гүт? Зай, хэр ажаллажа байнат? хүнэһэ хүшөөр дуталданагүй бээзт?—гэжэ түрүүлэгшэ үүдэ орожо ерэмсээрээ сугларагшадһаа асууна.

—Бараг даа, бараг. Үдэшэлэн ерээбди. Хүнэһөө абаад, банида ороод, мүнөөдэртөө һөөргөө бусахамнай,—гэжэ модошодой нэгэн харюусаба.

—Үшөө таба арбан хүниие нэмэжэ эльгээхэбди... байраһаатнай баруулжаа, хүндын адагта тэбжэгэр хондоомо нарһад олон байна һэн. Тэдэ нарһадые отолооройгты... Тиигээд 2500 кубометрээ мартын 20 болотор отолжо таллуулаад, шэрэжэ дүүргэхэ хэрэгтэй. Мүнөө жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ барилга хэхэмнай бшуу. Малаймнай байра муушаг байһаар. Энээнһээ боложо һү һаалимнайшье ехээр нэмэнэгүй,—гэжэ Семен Иосифовичын хэлэхэдэ:

—Олон бахана столб бэлэдхэхэ болообди гэжэ дуулаа һэмди, үнэн гээшэ гү?—гээд модошод асууна.

— Үнэн даа... үнэн. Мүнөө жэлдэ Түнхэнэй бүхы колхозууд Ангара ГЭС-һээ электроэнерги абадаг болохонь. Колхоз бүхэн модо бэлэдхэхэ даалгабари абанхай. Бидэнэр мянга гаран бахана столб бэлэдхэхэ даалгабаритайбди. Энэ хүдэлмэри тандал хүртэхэнь байна. Хүндэтэйл уялга гээшэ даа... Тиимэ бэзэ? Түрүүлэгшын хэлэхэдэ, тэдэнэр зүбшөөһэн янзатай энеэлдэнэ.

—Зай, зорилгомнай ойлгосотой, хүбүүд шамбай, хүнэһэн бии, хүдэлхэл хэрэгтэй. Һунгалта болотор модо бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхэ ёһотойбди, нүхэд,—гээд, түрүүлэгшэ модо бэлэдхэгшэдээ урмашуулна.

Энэ үедэ колхозой зоотехник Гаврил Егорович Федоров орожо ерэнэ.

— Егорыч, ши хаанаһаа ерэбши? Хоёрдохи фермэ ошоо гүш?—гэжэ түрүүлэгшын асуухада:

—Үдэшын, үглөөнэй һаали дээрэ тэндэ байгааб... Бүхэли һүниндөө шахуу һуужа, февраль һарын дүнгүүдые шэнжэлжэ үзөөб. Үнеэн бүриһөө 108 литр һүн һаагдаһан байна. Ажахын жэлэй 5 һара соо үнеэн бүриһөө 391 литр һүн һаагдаба,—гээд зоотехник түрүүлэгшэдэ саарһа һарбайна.

— Багал байна даа... Бага. Һаагдадаг үнеэднай силос эдинэ, уһанда зуурһан талха ууна, бүлеэн уһан бии..., теэд һү абалгамнай үшөөл багал байна. Үшөө ямар хэмжээ бэелүүлбэл, һү абалгамнай нэмэхэ гээшэб?... Үнеэдэй харууһалгые һайжаруулха хэрэгтэй. Һайнаар уһалаад, эдеэлүүлээд, зүбөөр һаагаа хада үнеэдһээмнай һүн гарахал байха. Харыш, энэ һаалишан Усольцевагай дүнгүүдые,—гээд түрүүлэгшэ барижа байһан саарһаяа зоотехнигтэ харуулна.—Һаалишан Усольцева 5 һара соо үнеэн бүриһөө 781 литр һү һааа. Һаалишан бүхэмнай иимээр ажаллажа шадаха байна бшуу. Яахадааб гэхэдэ, Усольцевагай үнеэд ондоо һаалишадай үнеэдһээ юугээрээшье илгаагүй. Гансал эзэниинь ондоо, харууһаниинь, эдеэлүүлгэнь һайн... Тэрэнэй дүршэлые һайса шэнжэлжэ үзөөд, һаалишан бүхэнэй шадабари болгохо ёһотойбди...

—Яһала хэлэдэг, харуулдаг, заадаг гээшэб. Теэд, «һураһан юумые һураар таташагүй» гэдэгтэл зарим һаалишаднай үнеэдээ үшөөл хуушан гуримаараал харууһална,—гээд зоотехнигэй хэлэхэдэ, түрүүлэгшэ тодожо абаад:

—Хододоол хэлэжэ, заажа байнгүй, нэгэ дахин һайнаар ойлгуулаад, хожомоо шангаханаар эрилтэ табидаг болыш,—гэжэ захина.— Эрилтэ багатайл байнаш. Энээнһээ боложо гурбан фермэдэмнай гурбан ондоо гуримтай байна бшуу. Таряалангай үндэр ургаса ургуулха яһала дүршэлтэй болонхойбди, зүгөөр, малажалнай мүртэйгөөр хүгжэнэгүй. Яахадаа тиинэб? Малдаа хүсэд һайн анхарал табяагүй, хуушан лэ аргаараа харууһалһаар зандаабди. Энэ заншалдаа эсэс табихаар болоо. Ши энэ хэрэгые гартаа абаха ёһотойш...

Үглөөгүүр хүйтэн байбашье, үдэрэй игаабарта нилээд дулааржа, газаа хабарай шэнжэ үзэгдөөд захалаа. Малай үбэлжэлгын түлэг дундаа ябажа байбашье, хабарай тарилгада һайнаар бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Үндэр ургаса абахын тулада үбэлдөө үтэгжүүлгэ ехээр бэлдэхэ шухала гэжэ партии, правительствын хандалга соо онсолон хэлэгдэнэ. Энээниие Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд, эндэ ажалладаг механизаторнууд өөһэдынгөө дүршэл дээрэһээ һайн мэдэдэг юм. Нёдондо хабар нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ ехээр тараагдаһан поли дээрэһээ гектар бүриин 22 центнер шэниисэ абтаһан байна. Мүн хоёрлогдоһон пар дээрэ хэгдэһэн тарилгын га бүриин 17—20 центнер ургаса абтаа. Дунда жэшээгээр колхоз га бүриһөө 14,4 центнер таряа абаһан байна. Һайн дүн гээшэл даа! Теэд советскэ хүнүүд мүнөөдэр хэһэн юумэеэ үглөөдэр бағашаагаад, бүри ехэ амжалта туйлажа, Эхэ ороноо баясуулдаг заншалтай. Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд нёдондо хамта дээрэнь 24 мянган центнер таряа абаһан һаа, мүнөө жэлдэ 27 мянган центнер абаха гэжэ һаяхан болоһон хамтынгаа суглаан дээрэ тогтообо.

—Энэ уялгаяа ямар аргаар дүүргэхэбибди?— гэжэ түрүүлэгшэ нүхэр Шафировколхознигуудта хандаһан байна.

—Эрдэм ухаанай туйлалтануудые, түрүү арга дүршэлнүүдые үргэнөөр хэрэглээ, наг шэбхэ ехээр бэлэдхэе,—гэжэ колхознигууд нэгэн дуугаар харюусаа. Тиихэдэнь «нютагай үтэгжүүлгэ поли дээрэ гаргаха тусхай һара соносхоё»,—гэжэ Семен Иосифович уряалһан байна.

—Зүб, зүб хэлэнэт,—гэжэ колхознигууд дэмжээд, үтэгжүүлгэ ехээр бэлэдхэжэ захалаа.

— Мүнөө 7 мянга гаран тонно наг шэбхэ поли дээрэ гаргагданхай. 150 гаран центнер үнэһэн, горьтойхон аргал суглуулагдаа. Амбаартамнай 52 тонно аммиачна селитра, 20 центнер суперфосфат бии. 3700 гаран центнер сортовой үрэһэн сэбэрлэгдээд, таригдахаар болгогдоо,—гэжэ агроном Михаил Петрович Ткачын хэлэхэдэ:

— Минеральна үтэгжүүлгэ үшөө асарагдаха. Мүнөө наг шэбхэ шэрэлгэдэ хүнүүдые нэмэжэ табигты,—гэһэн даалгабари үгөөд, Семен Иосифович гаража ошоно...

Гурбан жэлэй саада тээ Түнхэн тосхоной хоёр колхоз хамтаржа Хрущевой нэрэмжэтэ томо артель болоходоо, Семен Иосифович Шафировые түрүүлэгшээр һунгаһан байгаа.

— Ажахыемнай зүб замаар хүтэлжэ, ашаг олзыемнай арьбидхалсыш даа,—гэжэ колхознигууд шэнэ түрүүлэгшэдээ захиһан юм.

Семен Иосифович эдэ үгэнүүдые хододоо һанажа ябадаг. Колхознигуудай найдабариие харюулхын тулада Семен Иосифович түрүүшын үдэрһөө эхилэн бүхы хү-

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Манай республикын һонин

Хамтын хүсөөр

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхоздо 120 хүнэй хабаадалгатай воскресник үнгэргэгдөө. Фермэ, отарануудһаа, һургуули, колхозой центрһээ ерэһэн хүнүүд бүлэг бүлэг болоҗо хубаараад, Толгойн дабаанда модо отолжо оробод. Хюрөөгэй абяан үдхэн тужые сууряатуулба.

Чесанын долоон жэлэй һургуулиин һурагшад К. Бадмаев, Дамбаев, колхознигууд Мангатаев, Пинтаев гэгшэд морёор модо таллуулна. Зарим нэгэниинь модоной гэшүүһэ шулана.

Иигэжэ хамтын хүсөөр 300 кубометр барилгын модон бэлэдхэгдээ.

Воскреснигтэ хабаадалсаһан хүнүүдтэ колхозой правлени баясхалан хүргэбэ. **А. Михайлов.**

Нютаг бүриин һонинууд

★ 73 наһатай Бадматар Жигжитович Цоктоев 18-дахи жэлээ мал харууһалан үдхэжэ байна. Малаа жэл бүри тобир тарганаар, нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулдаг юм. Үнгэрэгшэ 1956 ондо нүхэр Цоктоев 1060 ажалта үдэр олоо. Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз Цоктоевой ажалта үдэртэ 2 мянга шахуу түхэриг мүнгэ, 51 пүүд таряа үгөө. Мүн нэмэлтэ түлбэри болгожо 250 килограмм (амидын шэгнүүрээр) мяхан үгтэхэнь.

Л. Гендунов.

★ Түнхэнэй аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо үбэлэй түл абалга һайнаар үнгэржэ байна. Хонишон Сыбэк Аюшеева 110 толгой хурьгадые абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байнхай. Мүн нүхэр В. Хартаев даажа абаһан 120 хонидойнгоо 90-ень хурьгалуулаа.

С. Тапхаев.

★ Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи бригадада һонирхолтой концерт харуулагдаба. Тэрээнии нютагай һургуулиин багшанар нүхэд Пунцукова, Ж. Пунцуков, Р. Хандажапова, 3-дахи комплексно бригадын бригадир Тугжиев гэгшэд табяа. Концертын урда тээ Сутайн дунда һургуулиин багша нүхэр Дабаев лекци уншаа.

Д. Жанаев.

★ Үүрэй үшөө сайгаа үдыдэ колхозой кузницын үрхөөр үдхэн, сагаан утаан баяжа байба. Тиихэдээ Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой дархан Жамбал Дармаевич Дармаев ажалаа захалһан байна. Нүхэр Дармаев хэды үндэр наһатай болобошье, колхозойнгоо ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаһаар. Үбгэн дарханай хэһэн шарга, тэргэ, аса тармуур тон һайн шанартай байдаг. Мүн хүдөө ажахын элдэб машинануудые шадамар бэрхээр заһадаг.

Б.Дандаров.

★ Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолшууд, залуушуул клубаа заһабарилжа, зохидхон болгоо. Комсомолой эхин организациин секретарь нүхэр Дружининагай эдэбхеэр тэндэ уран бэлигтэйгээр наадагшадай кружок эмхидхэгдээд, хүдэлмэрилжэ байна. Һүүлэй үедэ хэдэн удаа концертнүүдые һунгагшадта харуулһан байха юм.

Мүн клубай дэргэдэ санашадай секци бии. Һаяхан колхозой санашад аймагууд хоорондын мүрысөөндэ хабаадалсаа.

С. Нимаев.

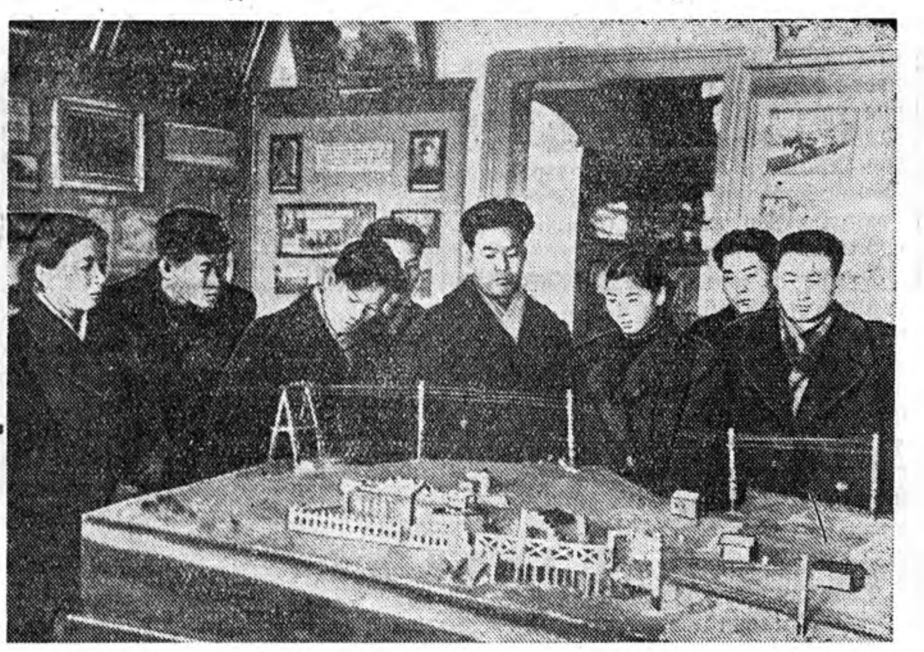

Корейскэ Арадай Демократическа республикын спортсменүүд Монгол ороод бусаха замдаа Улан-Удэдэ бууба. Тэдэнэр эндэ байха зуураа, Хизаар ороноо шэнжэлхэ музей, театрнуудаар, мүн бусад газарнуудаар ябажа хараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Корейн спортсменүүд Хизаар ороноо шэнжэлхэ музей соо байна.

Е. Ринчиновагай фото.

—Нижне-Ангарск—Улан-Удэ—

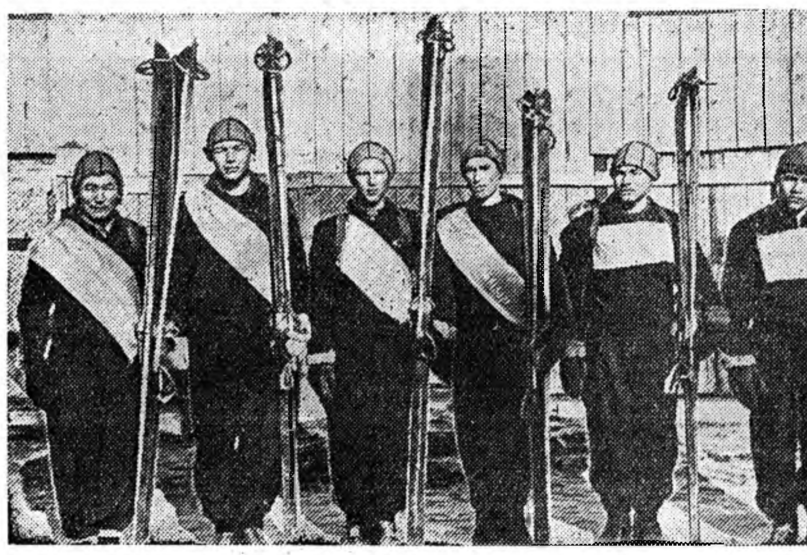

Нижне-Ангарск — Улан-Удэ гэһэн маршрудаар заншалта аяншалгада ябаһанаа Хойто-Байгалай спортсменүүд—санашад Улан-Удэ хүрэжэ ерэбэ. Санашад өөһэдынгөө аяншалгые нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын үдэртэ, мүн Бурят-Монголой басагад-санашадай Москва аяншалһаар 20 жэлэй ойдо зорюулһан байха юм. 10 үдэрэй туршада санашад 700 километр ябажа, алдарта Байгалые, Баргажанай ой тайгые гаталан ерээ.

Аяншалгада хабаадалсаһан 6 санашад гүн гүнзэгы саһаар хушаатай харгы замгүй ой тайгые дабаха зуураа, санаар ябажа болохогүй газартань конькигаар ябаха баатай болоһон байха юм. Тиин февралиин шэмэрүүн хүйтэн үдэрнүүдтэ заримдаа 90 километр талые гаталжа, солбон сарюунууд Улан-Удэ хүрэжэ ерээ. Тэдэнэй дунда Молотовой нэрэмжэтэ колхозой залуу санашан Василий Новолоцкий ябалсаа.

Улан-Удэ—Москва гэһэн маршрудаар алдарта аяншалгада хабаадалсаһан Елизавета Андреевна Константинова, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Заиграев гэгшэд Нижне-Ангарскын санашадые Улан-Удэдэ хүлеэн угтаба.

Аяншалгаар ерэгшэд амарһанайнгаа удаа, санаар республикын түрүү һууриин түлөө болохо мүрысөөндэ хабаадалсаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нижне-Ангарскын санашад Т. В. Пахутов (дунда һургуулиин багша), Г. А. Агафонов (загаһанай комбинадай кочегар), А. А. Зуев (промкомбинадай хүдэлмэришэн), Л. А. Залуцкий (библиотекые даагша), В. В. Рябчиков (аймагай физкультура ба спортын комитет), В. В. Новолоцкий (Молотовой нэрэмжэтэ колхоз).

Н. Ивановой текст.
Л. Апреловэй фото.

Боксоор городой түрүү һуури эзэлхын түлөө

Кяхтада һаяшаг хоёр үдэрэй туршада боксоор городой түрүү һуури эзэлхын түлөө шанга тулалдаан болоо. Городой физкультура, спортын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Ицикcон аймагай болон городой спортын секцинүүдэй хүдэлмэри тухай тобшоор үгэ хэлээ. Тэрэнэй һүүлээр эгээн хүнгэн бэетэй эдир боксёрнууд—Сергей Очирдараев, Владимир Цыремпилов—рингдэ гаража мүрысэбэ. Очирдараев шадамар, солбон байжа, илалта туйлаа.

Түрүүшын үдэшэ Иннокентий Бардамов (эгээн хүнгэн бэетэй), Бадма Цыдыпов (хүнгэншэг бэетэй), Константин Аюшеев (хүнгэн бэетэй), Семен Галданов (хүнгэншэг бэетэй) гэгшэд илалта туйлажа, финалда наадаха болоо.

Хоёрдохи үдэшэ боксоор һонирходог хүн зон мүн лэ олон байба. Спортсменүүд өөһэдынгөө шадабари мэргэжэлые харуулаа. Хүнгэн бэетэй боксёр Костя Аюшеев тон һайнаар наадаа. Хоёрдохи үдэшэ хамтадаа 19 паар боксёрнууд уулзаа. Мүрысөөнэй дүнгүүдһээ харахада, эдиршүүлэй дундаһаа Сергей Очирдараев (эгээн хүнгэн бэетэй), Иннокентий Бардамов (эгээн хүнгэн бэетэй), Константин Аюшеев (хүнгэн бэетэй), Бадма Цыдыпов (хүнгэншэг бэетэй), Алексей Тыхеев (хүнгэн бэетэй) гэгшэд түрүү зэргэдэ гараһан байна. Эрэшүүлэй дундаһаа Витошников, Гончиков, Корепанов, Кряжев гэгшэд городой чемпионууд болоо.

Д. Будаев.

ШАТАР

Закаменай аймагай «Дружба» колхозой 1-дэхи бригадын залуушуулай дунда шатарай мүрысөөн эмхидхэгдээ. Эндэ хамтадаа 12 хүн хабаадалсаһан байна. Шанга тулалдаан болоһоной удаа Н. З. Жалсанов түрүү һуури эзэлээ.

Колхозой залуушуул саашадаа иимэ уулзалгануудые хэжэ байха гэжэ шиидэбэ.

Р. Очиров.

Хүйтэн үдэрнүүд болобо

Февралиин һүүл багта манай республика дотор сэлмэг аад, шэмэрүүн хүйтэн үдэрнүүд болоо.

Урда зүгэй, мүн центральна аймагуудаар эдэ үдэрнүүдтэ 21—25 градус хүйтэн байба. Хойто, зүүн зүгэй аймагуудта бүри хүйтэн болоо. Хоридо, Сосново-Озерскдо—28 градус, Багдаринда—29, Баргажанда, Курумканда—30 градус хүйтэн болоо. Һүниндөө бүри шанга хүйтэн болоҗо, 30—41 градус хүрөө. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, мүнөө жэлдэ 2—5 градус үлүү хүйтэн болоһон байха юм.

Февралиин 28-да бараг дулаан үдэр болоҗо, агаарай температура 13—21 градус хүйтэн байгаа. Гэбэшье Хоридо, Тарбагатайда, Улан-Удэдэ шанга һалхин буугаа.

Февралиин һүүлшын арбан хоногой туршада 1936 онһоо хойшо иимэ хүйтэн үзэгдөөгүй юм.

И. Котов.

ОРОЛДОСОТОЙ ЭМХИДХЭГШЭ

(Түгэсхэл

сөө гаргажа ороо.. Колхозой малажалые шэнжэлжэ үзэхэдэнь, урмагүй бага доход үгэдэг байба. Тэрэ жэлдэ хамтарһан колхоз үнеэн бүриһөө оройдоо 490 килограмм һү һааһан юм.

— Ажахыдаа иимэ ханамжагүйгөөр хандажа болохогүй,—гээд Семен Иосифович колхознигуудай урда тодорхой зорилго табиһан: малажалаа ашаг олзо ехэтэй һалбари болгохын тулада нэн түрүүн һү ехээр һаахын түлөө тэмсэе, малайнгаа үүлтэрые һайжаруулая, түрүү дүршэл хэрэглээ гэһэн байгаа.

Иимэ зорилго табиһанай һүүлээр колхозой правлени болон партийна организаци зохихо хэмжээнүүдые хараалаад, болзор соонь бэелүүлжэ захалаа. Фермэ дээрэ гурим тогтоогдоод, заатагүй дүүргэгдэдэг болоо.

— Малшадта һайн түлөөһэ үгэжэ, урмашуулхада ажал хэрэгнай хараа байса һайжаржа захалаа һэн,—гэжэ Семен Иосифович хөөрэнэ.

Һаалишадай дундаһаа түрүүшүүл шалгаржа захалаа. Парасковья Попова, Тамара Малышева болон бусад һү ехээр һаадаг, түрүү зэргэдэ ябадаг болоо. Гүрэндэ һү ехээр тушаадаг, худалдадаг болоҗо, колхозой мүнгэн доход нэмэжэ захалаа.

Семен Иосифович хамтын зөөридэ хяһуур гамтайгаар хандадаг, нягта эзэн байшоо. Колхозой ашаг олзые арьбадхахал, нэмээхэл гэжэ оролдодог, үүсхэл хэшээл гаргадаг зантай юм. Ямар нэгэ хэмжээ бэелүүлхын урда тээ тэрээндэ хэды шэнээн гарза гарахаб, тэрэ гарза хэды соо хүсэлдэхэб гэжэ бодожо үзөөд, колхознигуудай үзэмжэдэ табидаг.

— Зүгы үсхэбэрилдэг болое,—гэхэдэнь зарим хүнүүд дурагүйтэжэ, «Түнхэнэй түүхэдэшье үзэгдөөгүй хэрэг лэ» гэлдэһэн байгаа. Түрүүлэгшын энэ хэрэгые уридшалан бүхы талаһаань һайнаар бодожо, тооложо үзэһэн туладаа зүгы үсхэбэрилгын ашагтай олзотой байһые колхознигуудта тэсэмгэйгээр ойлгуулжа захалаа. Зүгы худалдажа абахада гараһан гарза хоёр жэл соо һөөргөө харюулагдахал гэхэдэнь колхознигууд зүбшөөһэн байгаа. Уданшьегүй энэ колхоз 26 мянган түхэригөөр зүгын 70 гаран бүлэ худалдажа абаһан юм.

— Зүгы үсхэбэрилжэ хэды шэнээн олзо доход абанат?—гэжэ колхозой зүгышэн Владимир Петрович Разгильдеевһээ асуухада:

— Зүгы гээшэмнай жэгтэйл ажалша амитан юм. Түрүүшынгээ жэлдэ колхознай зүгы үсхэбэрилгэһөө 25 мянган түхэриг олзо абаһан байгаа,—гээд Владимир Петрович саашань хөөрэнэ. — Теэд үнгэрэгшэ жэлдэ зүгыһөөмнай багашаг олзо ороо. Бидэнэр өөһэдөө зэмэтэй байшообди. Юундэб гэхэдэ, зүгымнай зундаа тэжээлээр дуталдаа. Гречуха багаар тариһан байгаабди. Мүнөө жэлдэ гречуха олон газарта тарихамнай...

«Һайн хүнии һажааха, һалан хүнии харааха» гэжэ бурят арад хэлсэдэг. Түрүүлэгшын бүхы хүсөөрөө оролдожо байхые харахадаа, колхознигууд үүсхэл хэшээл гаргадаг, һанамжа дурадхалнуудаа оруулдаг болоо... Нэгэтэ колхознигууд хамтынгаа суглаан дээрэ ээлжээтэ зорилгонууд тухай зүбшэн хэлсэхэдээ, «үрэ жэмэстэ садтай болоё» гэлсэһэн байгаа. Энэ һайшаалтай дурадхалые Семен Иосифович дэмжээд, колхозой правлениин үзэмжэдэ табижа шиидхүүлһэн юм. Нёдондо энэ колхоз үрэ жэмэстэ модонуудые асаржа һуулгаа.

— Мүнөө жэлдэ ангай фермэтэй болоё гэжэ колхознигуудтаа хэлээд байнабди. Колхознигуудай һайшаабал, хэрэг бүтэхэл байха. Олзотой һалбари бшуу, — гээд түрүүлэгшэ энсэбхилэн хөөрэнэ.

«Үдэхэ мал зүһэ нэгэтэй, өөдэлхэ зон үгэ нэгэтэй» гэжэ зүб лэ хэлсэдэг гээшэ. Колхознигуудай эбтэй эетэй ажалай аша үрэ элеэр харагдажа захалаа. Ажал хэрэг урагшатайгаар ябадаг болоо. Семен Иосифовичын жэл соо ажаллаад байхада, колхозой үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һүн абтаһан байна. Колхозой олзо доход нэгэ миллион зуун дала гаран мянгада хүрөө һэн. Тэрэ жэл колхознигуудай ажалта үдэртэ 3,2 түхэриг мүнгэн, 3 килограмм тарян хубаагдажа, улад зоной урма зориг улам бадаруулаа.

— Һайн дүнгүүдээрээ һанаагаа амарангүй, һанаһандаа хүрэхэ, һарбайһанаа бариха ёһотойбди,—гэжэ түрүүлэгшэ колхознигуудаа уряалба.

Тэрэ хабар колхознигууд түрэл партиингаа хоридохи с'ездые ажалай амжалтаар угтаха гэжэ шиидээд, тарилгадаа эрхимээр бэлдэжэ, богони болзор соо дүүргэһэн байгаа. Тарилга болзор соогоо хэгдэжэ, һураггүй һайн ургаса абтаа. Мүн малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр үнгэргөөд, ажахын жэлые һайн дүнгүүдтэйгээр үдэшөө. Үнеэн бүриһөө 1215 килограмм һү һаажа, аймаг соогоо түрүүлжэ гараа. Артелиин ашаг олзо хоёр миллион шахуу болоо.

— Ажалта үдэр бүридөө 3,5 килограмм таряа абахамнай...

—Табаад түхэриг мүнгэ хубаахамнай.

— Мяха, тоһоншье байха, зүгын мёдшье хубаагдаха,—гэжэ колхознигууд омогтой хүхюунээр хөөрэлдэнэ.

Колхозой гэшүүд Семен Иосифович Шафировые аймагай Соведэй депутадаар хоёрдохёо һунгаба.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэрэй һайндэрлэгдэхээ байһантай дашарамдуулан МДФЖ бэшэг толил

БЕРЛИН, мартын 2. (ТАСС). Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр—Мартын 8-най һайндэрлэгдэхээ байһантай дашарамдуулан Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федераци иимэ бэшэг толилоо:

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр—мартын 8-тай дашарамдуулан Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федераци бүхы эхэнэрнүүдые, эхэнэрнүүдэй бүхы организацинуудые амаршална.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр 1910 онһоо һайндэрлэгдэдэг болоо. Тэрэ гэһэнһээ хойшо, хүсэд тэгшэ эрхэтэй болохые эрмэлзэн хүсэжэ байһанаа эхэнэрнүүд энэ үдэр мэдүүлдэг болоһон байна.

Һайн һайхан ёһо заншалые баримталан ябадаг эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн туйлаһан амжалтануудаараа, ниитын ажабайдалай бүхы һалбаринуудта эхэнэрнүүдэй оруулһан туһа нэмэреэр омогорхоно. Тон ехэ хүсэтэй байжа, уласхоорондын оршон байдалай хүгжэлтэдэ нүлөөлхэ шадабаритай байһанаа эхэнэрнүүд жэл ерэхэ тудам бүри олоороо мэдэрдэг болоҗо байна. Арадуудайнгаа национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө, эб найрамдалай болон дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ хэдэн олон миллион эхэнэр хабаадалсана. Энэ ушар ехэ һайшаалтай байна.

Мүнөө жэлдэ эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр — Мартын 8-ние һайндэрлэхэдөө бүхы дэлхэйн [...]нэрнүүд, эхэнүүд дэлхэй дээрэ[...]хан болоһон юумэнһээ сошор[...] байһанаа мэдүүлхэтээ хамт[...] найрамдал аршалан хамгаал[...] эрид шиидэнги байһанаа элиш[...] харуулха байна.

Женевын болон Бандунгын заншалнуудай бэелэн манд[...] тулада эхэнэрнүүд ехэ юумэ[...] Дайнай аюулһаа өөһэдынгөө хүүгэдые хамгаалхын тулада, баримталха политика ябуула[...]дые булихын тулада эхэнэрнүү[...]рэмжэ ехэтэй байдаг.

Арсалдаата асуудалнуудые [...]сээ хэжэ шиидхэхэ гол ёһону[...] хамгаалха зорилгоор, сэрэгэй[...]лэглэлнүүдтэ эсэргүүсэн, араду[...] хоорондын эб найрамдалай [...] тэмсэхэ байһанаа 1957 оной ма[...] 8-да эхэнэрнүүд дахяад мэдүү[...]

Эхэнэрнүүдэй ондоошье орга[...]цинуудта хани ёһоной мэдэр[...] байһанаа, тэдэнтэй харилсаа [...]боотой байхаяа эрмэлзэжэ бай[...] МДФЖ дахяад мэдүүлнэ. Юуб [...]дэ, манай хүүгэдэй зол жарга[...] байхада, дэлхэйн эхэнэрнүүдэй[...]шэ эрхэтэй байха хэрэгтэ амж[...] амжалтануудаа саашадань ар[...] хахадамнай нягта харилсаа хол[...]той байха гээшэ мүнөө үедэ [...] хэзээнэйхиһээшье үлүү ехэ туһ[...] байха гэжэ МДФЖ этигэнэ.

Монголой арадай-революционно партиин 36 жэлэй ой

УЛАН-БАТОР, мартын 2. (ТАСС). Монголой арадай-революционно партиин байгуулагдаһан үдэрһөө хойшо мүнөө 36 жэл болобо. Тиин оронойнгоо ажахые болон соёл культурые хүгжөөлгэдэ партиингаа хүтэлбэреэр монгол арадай туйлаһан амжалтанууд тухай статьянуудые түбэй хэблэл толилоо.

МНРП-гэй хүтэлбэреэр, СССР-эй ахадүүгэй туһаламжаар Монголой ажалшад хоёрдохи табанж[...] даалгабарие болзорһоонь [...] дүүргэжэ байна гэжэ «Үнэн» га[...] түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ[...] сад оронуудтай хани ёһоной ха[...]саа холбоотой байха ба тэдэнтэ[...]тэйгээр, зэргэ оршон байха та[...] МНРП-гэй политика Монгол [...]дай Республикын уласхооро[...] байдалые бэхижүүлнэ гэжэ га[...] онсолон тэмдэглэнэ.

Хитадай нүүрһэнэй шэнэ база

ПЕКИН, мартын 2. (ТАСС). Пиндиншаниин (Хэнань провинци) нүүрһэнэй бассейндэ Хитадай геологууд һүүлэй гурбан жэлэй турша соо бэдэрэлгын хүдэлмэри хэжэ дүүргээ гээд Синьхуа агентство дамжуулна. Эндэ миллиард тонно нүүрһэн бии гэжэ тодорхойлогдоо.

Мүнөө үедэ эндэ нүүрһэнэй дүрбэн шахта баригдажа байнхай. [...]хагүй һургуулинуудтай, больн[...]нуудтай, культурно-ажаһууд[...] эмхи зургаануудтай, түмэр за[...] шахтернуудай посёлок эндэ ба[...]даха байна.

Нүүрһэнэй шэнэ база Ухан[...] металлургическа комбинадые [...]һээр хангаха юм.

Венгридэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативууд байгуулагдана

БУДАПЕШТ, мартын 2. (ТАСС). Үнгэрһэн жэлэй намар революцида харша үймөөнэй болохо үедэ тараагдашаһан хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативууд олониитэ таряашадай үүсхэлээр бүхы Венгри дотор дахяад һэргээгдэжэ байна. Февралиин 15 хүрэтэр 880 коо[...]тив дахяад һэргээн байгуула[...] Мүнөө үедэ 2350 хүдөө ажахын [...]дэ түхэлэй кооператив орон д[...] бии юм. Гадна, хэдэн олон зуун [...]перативна хамтаралнууд эмхи[...]дэнхэй.

СОНОСХОЛ

Һайн очерк, рассказуудай конкурс

Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэ[...]лүүлжэ байгаа республикын ажалшадай шэн габьяата ажалые харуулһа[...]най һайн очерк болон рассказ найруулгануудые бэшэхэ конкурс «Бурят-Монголой үнэн» газетын редакци 1957 оной январиин 1-һээ соносхобо[...] Коммунизмын материальна үндэһэн бологшо элбэг дэлбэг билтарма ба[...]лигые байгуулжа байгаа советскэ хүнүүдэй шэн зоригто, баатарлиг ажа[...] тэдэнэй ажаябадал тухай тэдэ зохёолнууд соогоо авторнуудынь бэшэх[...] байна. Тиихэдээ доро дурсагдаһан темэнүүдые хараадаа абалсаа һааһ[...] һайн байгаа гэжэ редакци тоолоно.

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ТАЛААР: техническэ дэбжэлтэ, техникы[...] хүгжөөхэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулха ба бүтээсыень дээшэлүүлхэ ту[...]хай; уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод тухай; түрүү шахтёрну[...]дай дүй дүршэл тухай; ажалай тоосоон ба арьбалалтын гурим тухай; ри[...]мичнээр, нэгэ жэгдээр ажаллаха; барилгада индустриальна арга метод д[...]гэрүүлхэ тухай гэхэ мэтэ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТАЛААР: хүдөө ажахые түсэблэхэ шэнэ гури[...] тухай; колхознигуудые урмашуулан, ажалдань бүри жүдхэмжэтэй болгох[...] 30 мянгатанай, МТС-үүдэй хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдэй, малшадай х[...]дэлмэри тухай; шэнэ ба боро газарые элдүүрилгэ; кукуруза ехээр тарижа[...] һайнаар ургуулдаг болохо; хүдөө ажахын хүдэлмэрие үргэлжэ дээрэ[...] оньһожоруулха; түрүү дүй дүршэл ба эрдэм наукын туйлалтануудые дэ[...]гэрүүлхэ; хүсэ, зөөри багаар гаргажа, хүдөө ажахын продукци ехээр абаха[...] социалистическэ мүрысөөн тухай гэхэ мэтэ.

КУЛЬТУРЫН БА АЖАҺУУДАЛАЙ ТАЛААР: дунда һургуул[...] дүүргээд, үйлэдбэрндэ хүдэлхэеэ ошогшод тухай; политехническэ һура[...]сал; залуу мэргэжэлтэдэй, врачуудай, барилгашадай ажал; үтэлһэн хүнүү[...] (пенсионернүүд) тухай, хүдөөгэй уранһайханай самодеятельность, т[...]рээндэ хабаадагшад тухай гэхэ мэтэ. Инаг дуран, нүхэрэй ёһоной хани б[...]рисаан тухай.

Тус конкурсын дүн 1957 оной майн нэгэн болотор гаргагдаха юм.

Эрхим зохёолнуудта иимэ шангууд үгтэхөөр тодорхойлогдоно:

ОЧЕРКНУУДААР: 1-дэхи шан (нэгэ)—1500 түхэриг, 2-дохи шан (нэгэ)—1000 түхэриг, 3-дахи шан (нэгэ)—750 түхэриг.

РАССКАЗУУДААР: 1-дэхи шан (нэгэ)—1500 түхэриг, 2-дохи шан (нэгэ)—1000 түхэриг, 3-дахи шан (нэгэ)—750 түхэриг.

КОНКУРСДО ОЛООРОО ХАБААДАЯ, НҮХЭДҮҮД!

**Очерк, рассказуудаа иимэ адресаар эльгээхые гуйгдана:
г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. «КОНКУРСДО».
«Бурят-Монголой үнэн» газетын редакци.**

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 00364. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 13[...]